

309245 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

మార్చి 1913 సం. ఆక్టోబరు నెల 30 వ తేది బుధవారము

174

సంపుటము. 4

కాళియమ్మ నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ ఏకాదశి ౧౧.

సంచిక ౧౭౪

మహిమీ లైలము:— శ్రీపురుషులు వాసుదేవుడు దయాగ్రుహిణి. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు మహాపుష్కరము. మహాసనగతిగియుండును. 0-12-0 ముద్రాముద్రా దీపా, బొంబాయి అండ్ గోవాను

గారబాంబ:— ఇది శ్రీభక్తశోభిని యను శాటకము. సంభూతురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుకావలెనని. అంబర బదిలీరచయమును ౧౦ 0-1-0 పోస్టేజీ చేయ. అంధప్రతికారకార్యాలయము, కే. బొంబాయి, మదరాసు

G. W. M. Reynold's Novels
Big Type Editions.

	Rs. A.
1 The Young Fisherman or The Spirit of the Lake. Complete.	0 10
2 Mary Price or The Memoirs of a Maid-Servant in 8 Vols.	5 0
3 Bronze Statue or the Virgin's Kiss in 4 Vols.	2 0
4 Loves of the Harem in 4 Vols.	3 0
5 Canonbury House in or The (Queen's Prophecy) 3 Vols.	2 4
6 The Mysteries of Old London in 3 Vols.	2 4
7 Rosa Lambert or Memoirs of a Clergyman's Daughter in 4 Vols.	3 0
8 Pope Joan or the Female Pontiff in 3 Vols.	1 12
9 Faust—A Romance in 2 Vols.	1 8
10 Soldier's Wife in 2 Vols.	1 4
11 Robert Macaire or The French Bandit in England in 2 Vols.	1 0
12 Margaret or The Discarded Queen in 4 Vols.	3 0
13 The Seamstress or The White Slave of England in 2 Vols.	1 0
14 Myteries of Paris by Eugene Sue in 2 Vols.	1 0

SUPERIOR WATCH CO.

536 Post Box 167 (A) Madras. E.

126 ఆధునికతనివారిని.

ప్రొఫెసర్ కేమ్యుగారి
ఎలక్ట్రోటానిక్ వెబులు

ఇది బలహీన
లకును నీరస
లకును మంచి
నిద్ర లేకుండు
ట, జ్వరము
తక్కువకను
మెదడు దిను
గా నుండుట

వనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, విస్మయక, బలహీనము. ఆయానము, తుక్లనవ్వముతోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గురుస్థలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొకలగు వారికి ప్రత్యేకమైనందు; బలమును గలిగించును. అనేకలమంది ఇందులకు బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినము ఒక బుడ్డిని కొని దానికొర్రును ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2-0-0

నోము! పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు నవీనము!

ఆటో డిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందుగట్టి ఆశ్చర్య వాసనయును కలదు. ఆకాశచోళ సారము మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయై వ్రేగాని 2-3 చుక్కలు విడిచివేతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యెంత ముఖమయిన వాసనను అవి భరించ నచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు చేసేయుండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాత్యక్షముగా నిలుచును. ఈరసము ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.

నెల 1/2 ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0	వి.పి. చాన్ రూ. 0-4-0 ప్రత్యేకము.
,, 1 ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0	
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0	

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 155, బామ్బాయ్ నేడు వీధి, బొంబాయి.

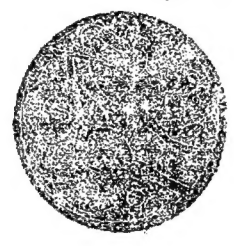
తమ కార్యములను సకాలములో నెరవేర్చుకొను నిశ్చయించు జనులందరును

“ఎలెక్ట్రా” వాచిని కొన్నచో చాల సహాయమును పొందెదరు.

సరియైన కాలములో తమ సంకేతిక స్థలములకు పోగలరు.

“ఎలెక్ట్రా” (1049)

ఎలెక్ట్రా లితుల వడక
చాల దిక్కుముగనుండును.
గడియారములయొక్క శక్తి మైన
పరికరములతో చేయబడినది.

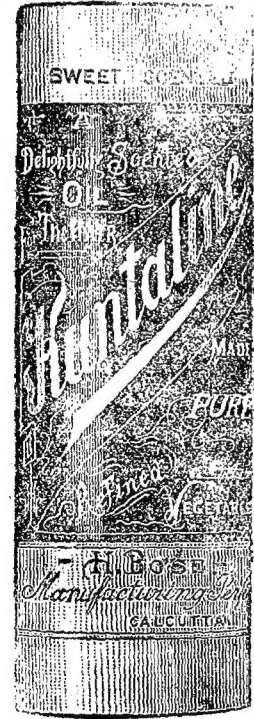
లెన్సులో 1914 సంవత్సర జరిగిన
జాతీయ వస్తుప్రదర్శనమున గృహము
స్వీసు ఎలెక్ట్రావాచికి గొప్పబహుమతి
(గ్యాలడు ప్రిక్సస్) ఒసంగబడినది.
గొప్ప బహుమానము.

గ్వాల్ టే కంపెనీ, స్విస్ మేడు.

నమ్మక మైనగడియారములు, చౌకధరలు, పలువిధములగు వాచీలుగలవు. ప్రతిచోట నువ్వొరకును.
ఏజంట్లు: జి. ఇ. సంవత్తుశెట్టి అండుకో, ఎస్. ప్లనేడు, మదరాసు.

కుంతలైక్ వాసనలైలము.

(1299)

కుంతలైక్ తలనూనెను గురించి ముఖ్య నిర్దేశపులుగను దాక్తురు సర్ రవీంద్రుడు మున్నగు వారంతయు పొగడినకాబులును మిగుల చూచినచో వారల్లు వ్రాసినందులకు మిగుల ఆశ్చర్యమును తిప్పుకపోందురు. వెంట్రుక స్థానములను బలపరచి తిరుగ మొలక లేత్తించును. ఎప్పుటియట్లు నిండు జుట్టుకలిగి సంలోచనముగ నుండగలరు. కుంతలైక్ మిగుల చేసిన ఇట్టిమేలును ఇతరులకు చెప్పకుండగ మీ యందదగునా! మీ కుంతలైక్ ను నూనెను చెండు మాసములకుండి వాడుచున్నారము. మా బంధువులలో నొకడు చాలకాలమునుండి వెంట్రుకలు రాలిపోవుట చే కష్టపడుచున్నవారు. ఒక నెల కుంతలైక్ ను వాడిన వెంటనే జుట్టు మరల పూర్తిగ వెరిగినది. ఇంచు నువాసన గూడ కలది. వాసనరానికొనినవరకు కూడ పోవాలదు. మదరాసు రాజధాని స్కూలు కాజుకోర్టు ప్రధాన న్యాయాధికారి (చీఫ్ జడ్జి) సి. కృష్ణక (అట్నోవర్థు) వారు అటులాగా రిట్లు వ్రాసియున్నారు:

నేను మీ తలనూనెను పరిమళ ద్రవ్యమును వాడియుంటిని ఇండియాలో నేను జూచినంతవరకు ఇవి చాల ప్రశంసమైనవని పోక్తి చెప్పగలను.
మదరాసు ఎగ్జిక్యూటివ్ కార్యదర్శి డి. వి. హనుమంతరావుగారి రిట్లు వ్రాసిరి:—
ఇట్టి పరిమళ ద్రవ్యములు భారతీయులచే తయారుచేయబడుటచే భారతీయుల ప్రతిభా విశేషమును వారి ఉత్సాహము తెల్లపరుచుచున్నది.

For Prices terms of Sub-Agency to

K. N. V. Iyer & Co., Thambuchetty Street, MADRAS.

పలు ఏజన్సీ వరకులు మున్నగువాటిని కొలువారు, మదరాసు, తంజువేటి వీధిలో నున్న మా స్కూలు ఏజంటులు

కే. ఎఫ్. వి. అయ్యరు అందు కంపెనీవారికి వ్రాసికొనవచ్చును.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

వంగసాహిత్యవైభవము.

I

బంకిమచంద్రుని శోభాసముద్రతరంగములు.

[అబ్బూరి - గామకృష్ణారావుగారు ఎం. ఏ]

పశ్చిమ విజ్ఞానము కృత్రిమమని పూర్వపథానచరులగు భారతీయ పండితుల మతము. వారికిని పశ్చిమ సాహిత్యమునకును పరిచయ మేమియు లేకుండుటచే వారి విశోధనీయమనకు లెక్కలే రాదు. కాని యిటీవల భారతీయులు తమ హిమాలయ సంత్రీవల్ల విజ్ఞాన సంపద కూడ ప్రపంచమునం దెల్ల యాడులేనిదని తలంప వారంభించినారు. పశ్చిమకవాలములనుండి మనవైప్రసరించు జ్ఞానతేజస్సు లాక్షికసౌభాగ్యమునకు తోడ్పడును కాని, మానవుని సహజసమగ్ర ధర్మకాంక్ష నేమాత్రమును చిత్రింపదని వారి భోగణి. ఆయహంకారము మన భాండారమున నిద్రవణకే యున్న సాహిత్యమును రక్షింప సమర్థమే కాని, మాతన కావ్యసృష్టి కేమాత్రమును తోడ్పడదు. నవయుగమున మన మొనరించిన యురాత్త కృతు లన్నియు పాశ్చాత్యుల విజ్ఞానశోభా సంబంధము వైపే, ప్రేమచూపును. తెల్లవారి రాకతో మన యజ్ఞాన రాత్రి తెల్లవాటలేదు. కాని, వారి సహవాస సంబంధము మన మనస్సు నానరించియున్న కంచెల నన్నియు త్రొక్కి మన విచారముద్రిని బలవత్తరముగను, విశాలముగను చేసినది. కావుననే యీ సందర్భమున రచించునట్టి మహాకవి కూడ, పాశ్చాత్యుల సుభగ సాహిత్యమున మన మెన్నడును మరువరాదని తన సోదర మగ్గియులను హెచ్చరించిన పలుకులు మనము జ్ఞాపకము పెట్టుకొనవచ్చును.

బంకిమ చంద్రుని మోహనవాణీరూపమున వంగసాహిత్యము సహస్రకోటిలతో ప్రత్యక్షము కాక మునుపు, తక్కిన జాతీయతతో బాలు వంగభాష కూడ చిక్కి కృశించి యుండెను. వైతన్యము, చండివాను, భీష్మర్ దేశస్థుడగు విద్యారణియు, మొచ్చేటబాగుగారు భక్తి జ్యాలచే వంగజాతీయమునంతయు, గాల్చి తమ విలక్షణమగు ముద్రను వంగభాషాసాహిత్యముపై నిలిపినవారు నిజమే కాని, వారి భాషాసోపాదము లనంతమగు కావ్య నిర్మాణమునకు పోషకములు కా లేదు; ఆ స గా నం గ సాహిత్యమునందును, వంగజీవనము నందును తమంత భాషావృద్ధిసోంది విశాలరూపమును; చాల్యుఁ గలిగిన విలక్షణాంకురములగుటలేవు; బంకిమ చంద్రునియందని మూర్తిభవించినది. ఆ భాషాపుత్రుని ప్రజ్ఞాభాషాశ్రయము పూర్వముగ మన మెఱుగము. ధర్మతత్వమున సత్కృష్టమగు నవలలను వ్రాయుటలో దాటితీసి నిర్మలమగు యశస్సు నార్జించినవాడని యెఱుగుదుము. ఆ ప్రేమపుత్రుని హృదయ పథమున జన్మించి ప్రతి భారతీయుని హృదయ నీరుగుదును ప్రతిభృద్భవించిన సంకేతాతీతమగు గంభీర ప్రసాదీయున్నాము. అదంతయు వతని శోభాసముద్రమున మోకతరంగము.

పర్యంత ముక్తియందొక యున్నతతిభరమునై నిలిచి నిమ్మగిలవైనను సరుదేశమైనను దృష్టి నిగుడ్చినవో మనము నిలిచియున్న యావృత్త్యము మనకు భృగ్గుటముగ గోచరించును. బంకిమ చంద్రుని సాహితీతిభరమునై నిలిచినవో నతని వెనుకటి సాహిత్యమంతయు కండ్లు తిరుగునంత క్రిందనున్నది. అతడు కేవలముగ గ్రంథకర్త కాదు. భారతజాతియుక్తగుప్తకాంక్ష యతనియందనవారాత్రియులను మేలుకొని యుండెను. ఆ యంతశక్తి యతనిని నిరంతర నేపాకర్మకుఁ ద్రేపించుచుండెను. ఆత డొకవంక తన యపారశక్తిని మనోరంజకముగ భారత భారతీ వైభవమును చిత్రించు నవలను రచించెను. నేటికొకవంక నవ్యరూపిచ్చునూ కళాంశమును వినించి యున్న తనజాతీయుల యధికారమును చురికినూచకమగు కృష్ణతేజస్సును వెలిగించెను. తన పరిపాసములు పుట్టించు వపులచే తెల్లవారి యరభిమానమును చంపివై వెను. తన సౌభ్య భాషా సేవచే చిన్నవారి మనస్సులను రంజించి వారికి వంగజనని పేరుమంత్రియు నుపజేయించెను. తరుణ తమస్సులగువారికి "వ్రాయుడు, వ్రాయుడు! మాతృభాషయందు మీ రిట్టిదేమి వ్రాసినను నుంచు సాహిత్యపురు" నను మాటల, బోధించెను. మహావల రసియైయును బంకిమ చంద్రుని మోహన మాత్రములచే లాగింపినవాడే. బంకిమచంద్రుడే యీ తరుణకవీశ్వరునియందు భావినూచనలను ప్రధమమందితీయి వినించినవాడు. అతని మానవత్రికయల "వంగదర్శన"మునకు రచించునట్టి తతితరుణకవీ నన్ను తన నాకాభంగమును ప్రచురింపనంపెను.

బంకిమచంద్రుని హృదయమున నిత్యయోగనమున్నది. ఆ విషయ మతని నవలలను, జీవితచరిత్రమును చదివినవో కృత్యమగును. బ్రతికీయున్నన్ని వార్షుకు, యాదరమునకు విచిత్రవిలక్షణమగు వేడిమి యతనిని వీడలేదు. ఆతని భావ్యాచకృతి వర్ణనలందును, మానవ ప్రకృతి వర్ణనలందును నవనవలాడు వానందము ప్రాబల్యమును. ఆతనిని మరకభరెండబాటిన వీక్షకలకు, సమానపుని యరభిమానచరిత్రలు కచ్చిక బయల్పరెను, స్వభావరచయితయై గంభీరముగ నుండును. ఆతడు మితభాషి, ఆతని యధ్యాత్మజ్ఞానా! చిన్నది. ఆతని పాత్రలు కథానేగమును సహజమధుర్యముతో సాగింతును.

ఇంగ్లీషుమాట. బంకిమనకు పూర్వము మనప్రబంధము లతోను, భారతీ రామాయణములతోను, పోల్చుచుగిని గ్రంథములు వంగసాహిత్యముననున్న వా? బంగాలీ భారతీ రామాయణములలో నెక్కువగ తద్దేశీయులచే ప్రేమింపబడు భాగములను తెలుగుతో పోల్చిచూచితిని. వారి భారతము తిక్కన, నన్నయ భారతమునకు నేమాత్రముగ సరిపోవు. వారి రామాయణమును కూడ చాల పర్యాయములు పఠింపితిని. కాని యన్నియును కూర్చి తూచినవో తెలుగులోని యుగవాదమే రమ్యతరమని చెప్పవచ్చును. ఆ విషయమును గత సంవత్సరము రవీంద్రునితో ప్రసంగించితిని. వచ్చెప్పిరి. కానివారు నవ్వి తమిళులు సంస్కృతము నందు కూడలేనికొన్ని యక్షరములు తమభాష యందుండుటచే నది సంస్కృతముకన్న పురాతనమని వాదించురచేయని ప్రయోచిరి. వారివత్సరందు తిరస్కారభావ మున్నది నేనెఱుఁగి కేమాత్రము నర్హుడను గాను. అయితే మనభాషనుగూర్చి తెలిసికొను నభిలాష వారికేముందు లేదని తెలిసికొంటిని. కావున మనము సోమరియగు లేదనెల నొకవంక భాషాపుష్కమునంజే వ్రాలియుండక దానిలోని మాధుర్యమును గ్రహించి, వారికిని మనకును సమానమును గౌరవాన్వితమగు విజ్ఞానకృత్యమును నేదించు నుచితము.

రుద్రవరము సభలు

ఒంగోలు తాలూకా, రుద్రవరమునందలి స్వరాజ్యసమితి రంజనీ గ్రంథాలయ ద్వితీయ వార్షికోత్సవము గాడిచెల్ల వారిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ. గారు యజమాన్యము క్రింద అక్టోబరు 19-వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు జరుపబడినది. ఆండు "గ్రంథాలయోద్యమము"ను గూర్చి ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య పంతులుగారు, "భక్తి"ని గూర్చి స్వయం పాటల మార్గవారాయణ శాస్త్రిగారు, "ఆంధ్రభాష"ను గూర్చి కోన వేంకటరాయ శర్మగారు, "గ్రంథములశ్రీతి"ని గూర్చి తిరువర్తి ఆర్జునుగారు ఉపన్యసించిరి. కార్యదర్శి నివేదిక జదివెరి. అంతట సభ ముగింపబడినది.

ఒంగోలుతాలూకా, రుద్రవరమునందలి స్వరాజ్యసమితి కాఖ వార్షికోత్సవము అక్టోబరునెల 20-వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు కోప్పర్ల వేంకటకృష్ణారావుగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. కార్యదర్శి సోలూరు వేంకటరమణయ్యగారు నివేదిక జదివెరి. అంతట గాడిచెల్ల వారిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ. గారు "స్వరాజ్యోద్యమము"ను గూర్చియు, ప్రతి శ్రీనివాసయ్య బి. ఏ. గారు "జేతభక్తి-స్వరాజ్యము"ను గూర్చియు, తిరువర్తి ఆర్జునుగారు "వాఙ్మతాయత పరిపాలనాసౌకర్యము"లను గూర్చియు నుపన్యసించిరి. ఆధ్యక్షుల యంగీకారముతో సభ ముగింపబడినది.

ఒంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయసభ రుద్రవరమునందు 20-వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు ప్రతి శ్రీనివాసయ్య బి. ఏ. గారు యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు వంగల శురవయ్యగారు తమస్వాగత్యోపన్యాసము జదివి సభ్యుల నాహ్వానముజేసిరి. ఆధ్యక్షులు "గ్రంథాలయోద్యమము" "ప్రజాసాహిత్యము"ను గూర్చి చక్కగ నుపన్యసించిరి. ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు "ఆంధ్ర గ్రంథాలయముల"ను గూర్చియు, కోనవేంకటరాయశర్మగారు "ఆంధ్ర సారస్వతము"ను గూర్చియు, నుపన్యసించినవెనుక కొందఱు తమగ్రంథాలయముల వృత్తాంతము జదివి విదిపించిరి. ముందు సంవత్సరమునకు కార్యనిర్వాహకసంఘ మేర్పడినది. ప్రతి శ్రీనివాసయ్యగారు ధ్యక్షులుగను, కోటు. జ. శా. వారాధిగారు, సుంకర శుభాచార్యుగారు కార్యదర్శులుగను, ఏర్పడబడిరి. కొన్ని తీర్మానములు జరిగినవెనుక సభ ముగింపబడినది.

గాడిచెల్ల వారిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ. గారు "హిందూ ధర్మములు"ను గూర్చి 20-వ తేదీ యాదవము 6 గంటలకు ఒంగోలుతాలూకా, రుద్రవరమునందు ఉపన్యసించిరి.

నోటిసు. (1939)

విశాఖపట్టణము కో ఆఫ్ రేటివు ట్టేర్సు లిమిటెడ్.

16-9-1918 వ తేదీ నిజిస్టరుచేయించబడినది.

పెట్టుబడి మొత్తము రు 30,000.

టోకువ ర్తకులును, టోకు కంపెనీలును తమ తమ షరతులను ధరలను తెలియబరచుచు యీ క్రింది చిరునామా వారిలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుప వ్రాగింతులు.

రాయబహద్దరు. ఎన్. సూర్యనారాయణప్రసాద హతలి } రావు పంతులుగారు. విశాఖపట్టణము } కార్యదర్శి. 11-10-18 }

విషజ్వరము! ఇన్ ఫ్లు ఎంజా విషవడిసెము

ఇక ఇన్ ఫ్లు ఎంజా (లేక విషజ్వరములకు ఉప్పు) ఇది ఈ రోగమున నిర్మాణముచేసి ప్రాణములను కాపాడును. ఇతరవివరములను గోరువారు, (1858) మారిదాసర్ వైద్యశాల, రాయపురం, మద్రాసు.

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ దృష్టి, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంగ్లీషులము, ముగ్ధ గాత్రము, భూతవైద్యము, యాద్రుములు, అమెరికావారి దీర్ఘ కేక తమాషా, విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంగ్లీషు గ్రంథముని మూలముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టిండుట, జీవములో సమాచయముట, కరీరములేని తలకాయచేత మాట బాడించుట, భూమిపై న గజుల ఎత్తర గానిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకములున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్సాహముగా మేజర్ జేయంగలరిని గ్యారంటి యిచ్చుచున్నాను. దీనివెల 4 రూ॥లు పి ఆర్. జనార్దనం గారుగారు, ఒంగోలు (గుంటూరు జిల్లా)

మహారాజా హెల్మటలు

(1912 సం॥ లో స్థాపించబడినది.)

చెన్నపురి రాజధానిలో ముఖ్యమయిన ఇండియన్ మోటల్స్ ఇదియే. నెం. 121 ఆర్ మీనియకాపిథి, మద్రాసు.

(హోటల్లకు ఎదురుగా) (1102)

ట్రాంలెనుకు అతిసమీపముగానున్న పట్టణమధ్యమందున్నది. ప్రయాణికులకున్న విద్యాధ్యలకున్న విడిసియుండుట కున్న భోజనోపాయములనున్న స్వగృహసౌఖ్యములనున్న తగు ఏర్పాట్లున్నవి. మిడ్లెలో గదులు ఎల్లక్రిక దీపిపాతములు ఆసనాదిసౌకర్యములు యున్నవి. గాలి బాగావచ్చును. కాకాదిభోజనము పూట 1-కి రూ॥ 0-4-0.

ప్రతీ స్తమయిన కాకాదిభోజనము, లేక మాంసాదిభోజనము, ఫలహారములు, అనుభవముగల హిందువులవలన తయార చేయబడి హిందువు లేక యూరోపియనుపద్ధతిప్రకారం వడ్డించబడును. విద్యాధ్యలకు తక్కువ రేట్లు.

ఈ మోటల్స్ బర్మా, సిలీసు, యూరోపు, ఇండియా, నైరాజాతీయులం దంతటను సంచారముచేసి వచ్చియుండు ఒక అనుభవము గల నాయకుగారి మ్యనేజిమెంటులో యున్నది. చార్జీలు సులభముగా నుండును.

అమృతారవ అవలేహ్యము. ఈలేహ్యము రక్తమునకుద్రవ్యచేసి వీర్యమును పాచ్చిం ది బలమును కలిగించి యుష్మకేమనము చేసి చేతి కాలి మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్లచేసి శరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘతయ, భేదము, తలనొప్పి, కొమ్ముకొప్ప మొదలగువానిని తప్పక నివారించును. (219) అర్ధశాన దర్శి 1-కి రూ॥ 2-0-0. వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవింద్, జతంకర్నూరు జూనియర్ డాక్టరు, 1, బి, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మలయ చందనము

(1251) పెంగోగమునకు కుశారము మందు పుష్పకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. పత్తము లేదు. పినికారి మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. దువ్య మైన మా మలయచందనము ఎఱుపు తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధములు పెంగోగమును మూడుపూటలలో మాన్పును. దర్శి 1-కి 2-0-0 గంధర్వపార్వతి, రాజమండ్రి.

బందరు ఆంధ్రజాతీయకళాశాల; పాఠశాలమున విద్యార్థుల శరీర వ్యాయామములు.

నేత యంత్రాగారములు

వాడియాగారి యువజేతము.

కూలీలు అధికారముల యుత్తరపు సంకీర్తనము.

నిన్నటినికనుక ము సెరంబూరు యంత్రాగారములు మూడుబడియే యున్నవి. యంత్రాగారానకుల యుత్తరపు ప్రకారము కూలీలందఱు నిన్నటిని మూడుము 1-10 గంటలకు పనులలో ప్రవేశించుటకు వచ్చిరి. కాని కార్యములు యంత్రాగారముగ నూయబడియున్నది. కూలీలు అయిదవం ఉదయము 6 గంటలకు ఎప్పుడు పనిలో ప్రవేశించుటో అంతవరకు యంత్రాగారములు మూడు బడియే యుండునని కార్య నిర్వాహకులు ప్రకటించి యుత్తరపు మరొకటి కార్యములకు అందించబడి యుండెను. కూలీలకు ఏమియు చేయుటకు నోచక సెరంబూరు బాకర్లవద్దగ సమావేశమై యొకసభకు చేసిరి. ఏమిచేయునని కూలీతో సభాపరణమంతయు నిండి శోచనీయముగ నుండెను. కూలీలందఱు ముందుచేయకలసిక కార్యమును నిర్ణయించుకొనిరి. సామంతులము జరుగు సభకు రాబోవు వాడియా గారిని దర్శించి వారితో తమ కష్టాదులను చెప్పుకొనిన బాగుగా నుండునని తలంచిరి. తదనంతరము సభ ముగిసినది కూలీలు అచ్చటినుండి తమ తమ గృహములకు వెళ్లిరి.

గవర్నరుగారి సందర్శనము.

కొంతమంది కూలీలందఱు ఇంపుమించు రెండువేల మంది మాంటోరోడ్డుననున్న ప్రభుత్వమువారి బంగారాద్దకు వెళ్లి గవర్నరుగారిని సందర్శించి తమ కష్టముల తెలుపుకొన నిశ్చయించిరి. తక్షణమే సెరంబూరునుండి బయలుదేరి గవర్నరుమెంటు బంగారాద్దకు వచ్చిరి. బంగారాద్దకు వచ్చిన అపాయనము కలుగునని తలంచి పోలీసుయూద్ధములు గారిని ద్వారములవద్దనే నిలిపిరి. అచ్చటవరకును కార్యనిర్వాహకసభ్యులు గిల్చుచు గారు కూలీలను ముగ్గురుగారితో మాటలాడుటకు వచ్చి బాధితి వెళ్లిరి. గిల్చుచు గారిని చూచినంతనే కూలీలకు ఎక్కడలేని యానందము కలిగెను. వారు తప్పుక తమ సభ్యులను ఒరిగ్గుంటుండునని నమ్మిరి. అగంగంటయొక తదనంతరము గిల్చుచు గారు గవర్నరుగారి యాంతరంగిక కార్యదర్శి మూడుగు గారితో ద్వారములవద్దకు వచ్చిరి. కార్యదర్శి గారు యంత్రాగారాధిపతులను కూలీలను సంప్రదించుకొని సమస్యను పరిష్కరించుకొనవలసినదే గాని దొరతనముచే రింపువిషయమున బోక క్యము పుచ్చుకొనజాలరని కూలీలతో చెప్పిరి. ఈమాటలు విను నప్పటికి కూలీలకు పిడుగుపడినట్లుయినది. మీరే మావిషయమును ఆలోచించక పోయిన మరలను దిక్కుతని గిల్చుచు గారిని మాయరుగారిని ప్రార్థించిరి. కార్యదర్శిగారు మూడుగుగారు కూలీలందఱు నోక వ్యాధివారిని కుదుర్చుకొని మాకు దరఖాస్తుపెట్టుకొనినయెడల సిక్కులుగారిని పిలిపించి తగిన సాయము చేయగలమని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. సమయమున అచ్చటికి వచ్చిన పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరు రావులహదను భారాం సంబంధ గారు సయితము కార్యదర్శిగారు చెప్పిన మాటల నని నిందియే కూలీలకు పోతొపడేముచేసి అందరినీ పంపివేసిరి.

వర్తకులభయము

అటుపిమ్మట కూలీలందఱు ఏమియుతోచక, హైకోర్టు ద్వారములను గల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారి గృహము వద్దకు వచ్చిరి. మాధుభ్యునున పీరిని చూచిన వర్తకులకు ఎక్కడలేని భయముకలిగెను. కూలీలు తిరుగ బజారులను దోపిడీచేసి అల్లరిచేయుదురని భయపడ పొగిరి. పడ్డంగిబజారు లోని అంగళ్లు మూడుబడియి. చీనాబజారు, గోవిందపు నాయని వీధులలోని దుకాణములు కొంతకాలమువరకు వస్తువుల నమ్మట నాపివేసిరి. కాని కూలీలు అంగడ్లనంక దిరుగలేదు. తాము వచ్చినచో యేదీరూ చూడనాగిరి. సల్లా గురుస్వామి శ్రేష్ఠి గారు కూలీలతో మాటలాడి ద్రువుల కరవులనునది, సగరములోగల జబ్బులనునది కూలీలు పనిలో ప్రవేశించక పోయినయెడల చాలనవ్వము కలుగునని చెప్పిరి. కూలీలకేమైన కష్టములుండినయెడల వానిని నివాసించేయూటకు సహాయము చేయగలమనిరి. అప్పుడు వాడేమియు తోచక ఎచ్చటిపారవచ్చటికి వెళ్లిరి. ఇతరుల వస్తువుల సొకదానినైన నంటక తమ పట్టుదలను నిర్వహించు కొనుటకు బద్ధకంకలులైన కూలీలందఱు సంప్రసరించుట.

కార్మికసంఘమువారి ప్రయత్నములు

ఈ సభ్యు వాడియాగారిచే నెలకొల్పబడిన కార్మిక సంఘములలోని సభ్యులు కొందఱు కూలీలను వెంటగొని పోలీసు కమిషనరుగారియొద్దకు వెళ్లి, ఈ విషయములో బోక క్యము పుచ్చుకొని సిగ్గునుగారితో మాటలాడి కూలీలకష్టముల నివారణచేయ ప్రార్థించిరి.

కమిషనరుగారి నిస్సహాయత

కమిషనరుగారు ఈ సమస్యలో బోక క్యము పుచ్చుకొని పనిచేయుటకు పని తన నిస్సహాయతకు తెలిపెను. కూలీలందఱు యజమానులతో సంప్రదించుకొని యేదో యొకవిధముగ నడచిన బాగుగనుండునని చెప్పిరి.

వాడియాగారి యువజేతము.

సెరంబూరు బాకర్లవద్దగ మరొక గొప్పసభజరిగినది. వాడియాగారు ప్రత్యేకముగా సభకువచ్చి కూలీలప్రసన్నమున కెంతయు సంతసించుచు వచ్చుచు చెప్పిరి. యంత్రాగారములు యాధ్యక్షుల పనిచేయుచున్న నైపులకు బట్టల తయారుచేయుచు వచ్చురు. అందువలన వారికార్యములందు సేమయు అభ్యంతరము అండుగాడను. కావున కూలీలందఱు అధికారులు బోరిన ప్రకారము ఉదయము ఆరుగంటలకే పనిలో ప్రవేశించిన బాగుగానుండునని వాడియా అభిప్రాయము. ఇటుల చేసిన దొరతనమువారు యుద్ధకాలములో సయితము మనమందఱము గాజభక్తి ప్రాశంతులమై చాల సేవచేసి రని స్తుతించగలరు. కావున ఏమియు మామూలుగాడక తక్షణమే పనిలో ప్రవేశింప రుపదేశించిరి.

కూలీల ధైర్యము

ఈ మాటలకువినిన తదనంతరము సభికులనుసంఖ్య తెలులనుండునో వివరించుట అనవసరము. కూలీలలో నొక్కఁడు వాడియా గారు ఈవ్యాధిమును ముగించిన తరువాత తమి అనవసర కష్టములలో పడుటకేనా కార్మికసంఘమున కూలీలు సభ్యులుగా నుండుట యని వాడియాగారిని ప్రశ్నించెను.

వాడియాగారి తరపున జేతదక్షను పత్రికా సంపాదకులు కల్యాణ సుందర మొదలియారుగారు కార్మికసంఘము కూలీలకు సహాయము చేయుటకు ఎంతయో ప్రయత్నించుచు వచ్చుచునిరి. కాని ప్రకృతము తమకును, యంత్రాగారాధిపతులకును గల భిన్నాభిప్రాయములనుపట్టి యేదైన పనిచేసిన సంఘమువారి కెంతయు నష్టము వాటిల్ల గలదనిరి.

ఇంకొక కూలీవాడు ఇట్టి యువజేతములే తమకిచ్చినదని తలంచినయెడల అనవసరముగా సభలచేసి యుండవలసి.

దీనికి కల్యాణసుందర మొదలియారుగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు కూలీలనాని అభిప్రాయమే ప్రతివారికిం గలదనిరి. సంగతిసందర్భముల తరువాత ఆలోచించవచ్చును. ప్రస్తుతము కూలీలు పనిలో ప్రవేశించిన శ్రేయోదాయకముగ నుండుననిరి.

వాడియాగారి యువజేతము నంద రాజూడించిరి. తరువాత సభ ముగిసినది.

తరువాతి కార్యములు.

సభ ముగిసినతరువాత కార్మికసంఘ కార్యదర్శులు యంత్రాగారాధిపతులయొద్దకు వెళ్లి, వారి యుత్తరపు ప్రకారము కూలీలు ఉదయము ఆరుగంటలకే పనిలో ప్రవేశించురని చెప్పిరి. నేటియందయము 7 గంటలకు సిక్కులుగారు యంత్రాగారముల యొద్దకు వస్తు రనియు, అప్పుడు కూలీలందఱు త్రతరపున కొంతమంది ప్రతినిధులు వెళ్లి మాటలాడవచ్చుననియు, సిక్కులుగారి అభిప్రాయమును కనుగొనిన తదనంతరము కూలీలందఱు పనిలో చేర్చుకొందుననియు అల్లెద్దందఱు గారను యంత్రాలయముల కార్యనిర్వాహకుడు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

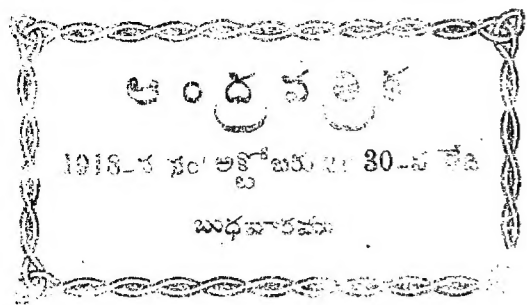
వాతావరణస్థితి

1918 సం॥ ఆక్టోబరు 30-వ తేదీ బుధవారము.

జిల్లా యుఖ్య నగరములు	మీ సెల్సియస్	మీ ఫ్యారెన్హైట్	సగటు వర్షపు పరిమాణము	సగటు వర్షపు పరిమాణము
	24 గంటలలో	24 గంటలలో	కరుము	సగటు
	గ్రే	గ్రే	X 24 గంటలలో	X 24 గంటలలో
			మిల్లీమీటర్లలో	మిల్లీమీటర్లలో
			1 సెంటిమీటర్	1 సెంటిమీటర్
				మిల్లీమీటర్లలో
గోపాలపూరు	80.0	74.8	0.99	32.16
కాల్వేరు	86.5	76.8	0.58	19.00
కాకినాడ	88.1	76.5	...	22.34
బందరు	90.8	75.1	...	28.42
గుంటూరు	95.2	73.5	...	19.87
నెల్లూరు	91.3	76.3	...	8.71
చుర్రాను	92.0	75.1	...	14.67
హైదరాబాదు *	88.9	59.5	...	17.61
అనంతపురము	93.0	68.6	...	12.78
బళ్లారి	95.1	69.5	...	10.75
కర్నూలు *	94.2	64.6	...	18.05
కడప	96.1	76.1	...	12.68
తెంగుళూరు	87.0	68.2	0.05	22.80
నెల్లూరు *	93.6	72.0	...	16.61
సీలము *	96.1	69.1	...	15.48
కోయంబుత్తూరు *	92.3	67.0	...	9.72

పర్యవ్రే వాయుభాగము ఒక మోస్తరుగ తగ్గినది. చెన్నపురి తీరమునందును, కర్ణాటకమునందును ఉడిచునకుగ తగ్గినది. ఆభాతపు పల్లెలము సంగమము వైపులిభాగమునందును వాయుభాగము తగ్గినది. వాయువ్యాప్తి చెన్నపురి తీరమునందు కూర్చున్నయును పడుట కనుకూలముగ మారినది చెన్నపురి తీరమునందు వాయుముఖముగను, సర్పాగులందు ఆభాతపు ఉత్తర కూర్చు భాగములందును, ఈకార్యముఖము గను వాయువు విచుచున్నది. చెన్నపురికి ఉత్తరమున ఉడగ గాలివీచి సమద్ర మల్లకల్లోలముగ నున్నది. సుధ్యమోష్ణస్థితి యొక్కవగ నున్నది. జేకాంతర్భాగములందు రాత్రినేటి మామూలుంటె తిట్టెను. సముద్రతీరమునందును దక్షిణభాగపు చివరనది అదనముగ నున్నది. తూర్పుతీరమునందు వాయువు నందార్ద్రలి కలదు కాని చాలవోట్లు అదిమామూలుగ నుండ గలిన వానికంటె తక్కువగ నున్నది తూర్పుతీరమునందు చుట్టుపొచ్చినది. చికాఖపట్టణము గోపాలపురములందు వర్షముపడినది. చాల మార్పులగుచున్నది. వర్షముపడు చిహ్నములు రాబోవు 24 గంటలలోను యేర్పడవచ్చును.

ఆర్. ఎస్. జోన్నయ్య, వాతావరణ కార్యదర్శుడు.

పారిశ్రామిక సంఘ నివేదికము

గత రెండువత్సరములనుండి సర్వ భామను హాలెండుగారి అధ్యక్షత క్రింద పరిశోధనము సలుపుచుండిన పారిశ్రామిక సంఘమువారి నివేదిక సంగ్రహమును విన్నవించి దీనిని ప్రచురించి యుంటిమి. సంపూర్ణ నివేదిక మింకను మాకు లభించకుండుటచే అందలి విషయముల జర్పించుట కవకాశములేక యున్నది. దేశపరిశ్రమ లభివృద్ధి జేయుటకు ప్రభుత్వసహాయ మత్యవసర మను సత్యమును గ్రహించి, తదనుగుణముగనే రెండు ప్రధానసూత్రములను వీరనువదించియుండిరి. (1) మనవ్యయముల పదార్థ సంపత్తుల విషయమున భారతదేశ మితరులపై గాక స్వీయసామర్థ్యము మీదనే ఆధారపడి యుండవలయు నను యుద్దేశముతో, దేశ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి ప్రభుత్వము వారింతటినుండి యెక్కుడు దీక్షతో కృషి సలుపవలెను. (2) తగిన ఉద్యోగులును, తగినవిజ్ఞానము, సాంకేతిక సలహాలును లేకయన్నచో ప్రభుత్వము వారి భారమును నిర్వహించుట దుర్లభము. ఈ ప్రధానసూత్రము లతిఫలదాయకములగు నుండి యెల్లర ఆమోదమును బడయు ననటకు సంది యము లేదు. సంగ్రామము ప్రారంభమైనప్పటి నుండియు జపాను మున్నగు దేశములయందలి పరిశ్రమలత్యద్భుతముగ వృద్ధిగాంచుచుండగా, భారతదేశ మివిషయమున యధాస్థితియందే యుండుటకు గతం బేమి? ఈ దేశము పారిశ్రామిక దేశమనియు, దేశమున వలయునన్ని అపకృష్టపదార్థములు లభ్యము లగు ననియు నివేదిక కర్తలే అంగీకరించి యున్నారు. అయినను, విదేశముల నుండి దిగుమతియైన నస్తువులమీదనే యీ దేశ మాధారపడి యుండుటవలనను, ధనము పరిశ్రమలకు గాక వాణిజ్యమునకు వినియోగపరుపబడుటవలనను, యీ దేశమున కూలీలకు తగిన కార్యసామర్థ్యము లేనపోవుటవలనను, యీ విషయమున పురోవృద్ధి చేకూరినది గాదని మన సాక్షాత్కమిత్రులు నుడువు టాచారమైనది. ఈ అభిప్రాయములతో నీ సంఘమువారు కూడ యేకీభవించక పోలేదు. ఈ పై విషయములు మన దేశ పారిశ్రామికపురోవృద్ధికి గొంతవరకు నిరోధదాయకము లనుటకు సందియము లేదు. కాని యిట్టి స్థితికి కారణభూతమైన యాధార్థ్యమును మదనమోహన మాళవ్యగారు వ్యక్తీకరించి యుండిరి. 1858-వ వత్సరము నుండియు బ్రిటిషు వర్తకుల లాభమునకై యీ దేశమున ప్రత్తి మున్నగు అపకృష్టపదార్థములను ఇంగ్లాండునకు బంపుట ప్రభుత్వమువారి కాచారమైనది. ఇందుమూలమున పకృష్టపదార్థములను సర్వ సిద్ధపరచుటకు భారతదేశమున కిట్టి ప్రోత్సాహమును ప్రభుత్వమువారి నొసంగకుండుటచే, మన మీ విషయమున విదేశములపై నన్నియుండవలసివచ్చినది. ఇందులకు ఫలితములగు కష్టములు సంగ్రామ సమయములయందెక్కువ ప్రతిష్టముగ చునకనుభవవేద్యము లగుచున్నవి. ఇంతేగాక, ప్రారంభమున ప్రభుత్వసహాయము లేని పరిశ్రమలు విఫలత

నొందునని సర్వదేశచారిత్రములును మన కుద్బోధించుచున్నవి. భారతదేశమున గూడ నిట్టి స్థితి సంభవించుటచే ప్రజల కీ విషయమున విశ్వాసము లేక నింతకంటె నెక్కుడు ధైర్యముగ మన వ్యవసాయమునందే తిరుగుదలమును వినియోగించుచుండిరి. కాని అట్టి స్థితి యింకను నిలిచియుండుట భారతదేశ ధైర్యమునకును, సామ్రాజ్యధైర్యమునకును గూడ భంగకరము. కావున యీ దేశమున నుద్భవించిన అపకృష్టపదార్థముల విచ్చుటనే పకృష్టపదార్థముల చేయుటగత్యనుని యెల్లరకు స్ఫురింకక పోదు.

దేశపరిశ్రమ లభివృద్ధి గాంచుటకు ప్రతికూలముగ నున్న శక్తులను తొలగించుటకై ఈ సంఘమువారి నేకనూచనల గావించి యుండిరి. వీనిలో విద్యావిషయము ప్రధానమైనది. విద్యావిహీను డగుట వలనను, తగిన సామర్థ్యదాయకముగ జీవనము లభించుటకుండుట చేతను, తత్ఫలితము లగు అనేకవ్యాధుల మూలమునను యీ దేశపు కూలీల సామర్థ్యము మిగుల హీనస్థితియందున్నదనుట నిర్వవాదాంశము. వీరికి తగిన పారిశ్రామికవిద్యను గలపుట త్యవసరము. కావున పారిశ్రామికపాఠశాలలను నెలకొల్పి, కార్యానుకూలయోగ్య మగు విజ్ఞానమును వీరి కొసంగవలయు నని సంఘమువారి అభిప్రాయము. భావికాలమున రెండుకళాశాలలను గూడ నిర్మించవలయు నని వీరు సూచించుచున్నారు. కాని యీ విద్యావిధాన మంతయు పారిశ్రామికశాఖ వారియాజమాన్యముక్రింద నుండవలయు నని వీరు దెలుపుటచే, నస్తుతవిద్యావిధానమునలే సది ప్రజల కంత లాభదాయకముగ నుండదేమో యను సందియము పొడముచున్నది. మరియు కార్మికులకు తగిన నపతిగ్రహముల నేర్పరుపవలయు ననెడినూచన సందర్భముగనే యున్నది. పారిశ్రామిక విజ్ఞానము పార్శవార్థము ప్రస్తుతము గల విజ్ఞాన శాస్త్ర పరిశోధనాలయములు సామ్రాజ్య పారిశ్రామికశాఖవారితో కలసి వర్తించునట్లేర్పాటుల నొనర్పవలసిన దని యీ సంఘమువారు సూచించుచున్నారు. ఈ విషయము లగు పరిశోధనాలయములను స్థానికపరిస్థితుల కనువగునట్లు ప్రతిరాష్ట్రమునను నిర్మించుట లాభకరమని మా అభిప్రాయము. పారిశ్రామికశాఖకు లభ్యపరమని ఈ సంఘమువారు దెలుపు టామోదదాయకము. కాని అచిరకాలముననే ఈ సూచనను కార్యరూపమున నుంచుట కొక సంఘము నేర్పరుపవలసిన దని ప్రభుత్వమువారికి సూచించుటచే, ఇట్టి సంఘ లాభముల నిదివరకే యెరిగిన మనకు కొంత నిరాశ జనించుట సహజము. ఈ మధ్య పారిశ్రామిక శాఖవారి నుమతించినయెడల పరిశ్రామికులకు శాఖవారి రనుమతించినయెడల పరిశ్రామికులకు శాఖకులలో ధనము నొసంగు యేర్పాటులను కొన్ని తాత్కాలికముగ వీరు గావించి యుండిరి.

కాని, ఈ మహత్కార్యనిర్వహణమున కీ సంఘమువారిచే సూచితమైన పరిపాలనాయంత్రము ప్రజాసమ్మతముగ నుండజాలదు. రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్యపారిశ్రామికశాఖ లుండవలె ననియు, సామ్రాజ్య పారిశ్రామిక సేవ యేర్పరుపబడవలె ననియు వీరు దెలుపుచున్నారు. సామ్రాజ్యశాఖ రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వహకవర్గసభ్యులలో నొకరి ఆధిపత్యమున నుండును. వీరికి ముగ్గురుసభ్యులు గల సలహాసంఘము సహాయముగ నొసంగబడును. వీరెల్లరును అఖిలదేశ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి వలయు కార్యవిధానమున వలంబించుచుండును. ఈ విధాన

మును కార్యరూపమున బెట్టు అధికారము రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు విభజించబడును. రాష్ట్రీయ శాఖను పరిశ్రమల కై రెక్కరును, అతనికి సహాయము లగు ముగ్గురు అనధికార సభ్యులు గల సంఘమును నిర్వహించుచుండును. ఈ విధముగ నీ కార్యనిర్వహకాయంత్రము నిర్మితమైనది. ఇందు మూలమున సర్వాధికారమును ప్రభుత్వోద్యోగుల వశంగతమైనదని తేటతెల్లము కాగలదు. ఈ సమయమున మన మొక విషయమును దృష్టిపథమున నుంచుకొనుటవసరము. ఈ పారిశ్రామిక కార్యనిర్వహకవర్గమువారు దేశ పరిశ్రమలను విస్తృతంబునజేయుటతోడనే సంస్కృతి జెందరాదు. దేశజాతి స్వీయదేశ పరిశ్రమలను స్వీయ లాభమునకై పెంపొందించుకొనుట కవకాశముల గల్పించు నుద్దేశముతో ప్రభుత్వమువారు వర్తించవలయును. విదేశీయుల దేశ పరిశ్రమలను తమ లాభమునకై వృద్ధి నొందించుటకను విరుద్ధము. కావున భారతీయులకు తగిన విజ్ఞానమును, తగిన కార్యనిర్వహణ సామర్థ్యమును, తగిన ప్రభుత్వ సహాయమును యొసంగుట వాంఛనీయము. కాని యీ కార్యనిర్వహకవర్గనిర్మాణము గాంచినయెడల ప్రతివిషయమును భారతదేశాశయములకు భిన్నముగ దృష్టముతో తిలకించు అధికారుల హస్తములయందీ శాఖాధిపత్యముపడినందున దీనివలన నెట్టి లాభమును చేకూర జాలదను సందియము ప్రజామానసముల బాధించుచుండుట నిశ్చయము. కావున, నిట్టి విషయమును ప్రభుత్వ వశము చేయబడనపుడు, ప్రభుత్వము ప్రజాభిప్రాయమును గుణ్యముగ వర్తించునదై యుండుట త్యవసరము. ఇంతేగాక ఈ విధానమువలన నపారధనము ఉద్యోగములకే వ్యయముగుట నిశ్చయము. కావున మాళవ్యగారు సూచించినటుల సామ్రాజ్య కార్యనిర్వహకసంఘమును తొలగించి శాసనసభలచే నెన్నుకొనబడిన అధికసంఖ్యాకులు గల యొకసభ వారి కా అధికారము నొసంగిన బాగుండు నని మా అభిప్రాయము. ఇందుమూలమున ఈ శాఖవారు కార్యనిర్వహణమునకు శాసనసభకు బాధ్యులుగ నుండుటయు, వత్సరమునకు రెండు లక్షలరూప్యముల వ్యయము తగ్గుటయు కూడ తలపించును. మరియు, ఈ శాఖోద్యోగుల ప్రభుత్వమువారి రెల్లు నియోజితరుో మనకు తెలియదు. విదేశముల నుండివచ్చి, ఈ దేశపరిస్థితుల నిండుకయు నెరుంగని వారికి వీని నొసంగుటవలన నెట్టిలాభమును లేదు. వీనిని పట్టపర్తిలయం దుత్తీర్ణులైన భారతీయుల కొసంగు తెంతయు సందర్భము. భారతీయుల ననేకులను విరివిగ విదేశములకు బంపి, వారివిషయముల నేర్చుకొనుట కవకాశములను గల్పించుట ప్రభుత్వమువారి ధర్మము. ఈ విధముగ నీ శాఖ భారతీయవశమున నుండినియెడల, అది ప్రజలకు విశ్వాసపాత్రమై, విజయవంతము కాగలదు.

దుర్భరమైన దేశకాలస్థితి.

దుర్భరమైన వర్తమానదేశస్థితియును కాలస్థితియును ప్రజలను భీతావహించిత్తులను జేయుచున్నది. మహాసంగ్రామమువలన సకలపదార్థముల ధరలు విపరీతముగ పెరిగినవి. ముఖ్యముగ వస్త్రముల ధర నాలుగురెల్లు పెరిగినది. పదార్థములను విపరీతమైన ధరల నిచ్చినను పొందుట దుర్లభముగ నున్నది. యుద్ధోపద్రవమునకు

దాల్చిలింను శ్రీమద్వాల్మీకమున సుహృద్భయముగా
నున్న కమ్మియ్యగారను మొక అంధుని యువతి కలకత్తాపూర్వ
కమానునరులకు సహాయ కార్యదర్శినిగా నియోజింపబడినది.
ఇంతకును ప్రభుత్వమును దున్నత ఉద్యోగుల బడసిన
శ్రీమతా సీమయ్య ప్రభువానిని తెలియుచున్నది.

బరోపామహానంగాముము

(రైలు దుపిజన్సీ)

అక్టోబరు 28

నంధిరాయపాఠములు

పరాసువారి భావము

పారిసు, అక్టోబరు 28:—ఆస్ట్రీయా హంగరీవారీభి పరాసునూచకము. మరియు ఆస్ట్రీయా వారితనమువారు జర్మనీవారినుండి విడిపోవుచున్నాను. జర్మను మిత్రత్వ మంత రించుచున్నది.

మిత్రమండలి సమావేశము.

లండను, అక్టోబరు 28:—ఆస్ట్రీయావారు ప్రత్యేకము గ నంధిని కొడుట చాల ముఖ్యవిషయము. పారిసులోజరుగు చున్న మిత్రమండలి సభలో నీ విషయ ములోపరిపరచును. క్లెమెన్సో, మార్షలుఫాబు, జవరలు వెట్రేసు, మార్షలుపేగు, లాయదు బార్టీ, బొల్షెవు, మిలికను, కల్మలపానూగర్లాసభ యందు సభ్యులుగానుండురు. వీరు తాత్కాలికనంధినిగూర్చి యు అది నెరవేరనిచో తీవ్రసంగ్రామమునుగూర్చియు తక్కిన సర్వవిషయములను గూర్చియు వాలోపించెదరు.

యుద్ధసంఘమువారి తీర్మానము

లండన్, అక్టోబరు 28:—పార్లమెంటు సభలో ఈవారసంయోగ యుద్ధ సంఘములవారు సమావేశమైరి. యుద్ధసంఘమున వైదిలనుగా పట్టుకొనబడిన వారినందరిని మొదట వదలవలెను. ఇయిదిలపట్ల ఘాతుకముల నొనరించిన వారినందరిని మిత్రమండలి వశముచేయవలెను. వారిని విచారణ చేసి వారికి కిగినశిక్ష విధింపబడవలెను. శత్రువుల ఘాతుకత్వ మును ద్రువపరచుట కొక సంఘము నేర్పరుపవలెను. ఇవి జరిగిన గాని తాత్కాలికనంధి కవకాశముండగూడదని వారు తీర్మా నించెరి.

జర్మనుసాంఘికుల భావము

ఆమెట్టరుడం, అక్టోబరు 28:—హోవాస్టెలరు వంశము వారిలో యుద్ధమో చారి ప్రకృతిలేకుండ నంధియో జరుగక తీరదు. ఈ సంఘర్షణమున జర్మనీభక్తియున కావల నున్న మన మిత్రులతో మేముదేరుచున్నామని రిచిప్రాగుసభలో కొనాను నుడివెలు అవును చాల కోలాహలమున హర్షభ్రమలును విన వచ్చినది. కెయిజరు రాజ్యమును త్యజించవలెనని యాజుడుదు వగా ఆసభ్యసంఘమున యని ఆభ్యుత్సాహ మందలింపెను. మీ రు సభ్యులీ, యనివంతమాత్రమున కెయిజరు క్రిమినుకోర్టులో విచారించబడుట తప్ప నది గాదని రూలు పలికెను.

స్వారేంద్ర ప్రకటనము.

లండన్, అక్టోబరు 28:—18 మధ్యయుగోపు తుష్టాపు రాష్ట్రములవారు సమావేశమైరి. వీరు 5 కొట్లయంది పక్షమున స్వారేంద్రమును ప్రకటించిరి. నికంబశత్రుమును తిర స్కరించిరి.

నైసిడంటు విల్సనుగారి మరతులు

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 29:—అధికనిరోధములను తొలగిం చుటకై నసివిల్సనుగారు నుడివిరి. అనగా అనిర్బంధవ్యాపారము వారిభావమునని నేనెలు అధికసంఘాధ్యక్షుడు విల్సనుగారి కిప్రాసెను. జేతెయ ఆధికవిధానముల నిరోధమునుగూర్చి నేనే మియు నుడువలేదు. విజేతెయలనుగూర్చి విధింపబడిననుంక మువిదేశములకన్నిటికిని సమముగకర్తించవలెననినా అభిప్రా యము. అందరికిని సమచుగు స్వామిసమత్వముల కంగీకరింపని వారికిశిక్షవిధించునధికారము సర్వజేశసమ్మేళనమునకే యుండ దగునని విల్సనుగారు నుడివిరి.

ఆస్ట్రీయావిచ్ఛేదనము.

లండను, అక్టోబరు 29:—ఈసామ్రాజ్య మతిశీఘ్రముగ పూర్తిగ నీలిపోవుచున్నది. కొంతమందినైన రాజవత్సమునకు శత్రువులకు రాజ్యాంగసభలో చాలమంది మంత్రులు పని చేసిరి గాని ప్రయోజన మేమియును కలుగలేదు. జర్మనులును స్వారియావారును ప్రత్యేకరాష్ట్రనిర్మాణదీక్షలు లగుటవలన విచ్ఛేదన మనివార్యమైనది. ఆస్ట్రీయాలోని జర్మనులు స్వారం

త్రయమును కోరుచున్నార నేచా జర్మనీతో వ్యవసరము చున్నారు. హంగరీవారు పూర్తిగా విడిపోవ గోరుచున్నారు. కారలుచక్రవర్తి బుడాపెట్టుకు వెళ్లెను. అచటనకెదు హంగరీ రాజుగా స్థిరపరుపబడ గోరుచున్నాడు. వియన్నాలో కరువు వలనకలంగునున్న ఆపదనండి అభిదుతప్పించు కొనజెంచెను. ఇటలీ జేతెయనుకు శత్రువు లాక్రమించి భాగమును చాలా టినుటిరమునందలి ప్రజలేమును ఇటలీవారికి లభింపగలవట నిశ్చయము. కాని పూర్వము హంగరీవారు యరక స్థాపులకు వదలెదరినోచదు. ఈ రాష్ట్రములన్నియు బాగుగా స్థిరపడు టకు చాలకాలము పట్టును.

లూడెన్బ్రుక్కు రాజీనామా

పారిసు, అక్టోబరు 28:—జర్మనుల పరాజయమున కిది గట్టిమోచనముని పరానుబృత్తిలు వ్రాసెనని.

సాక్షను మంత్రుల రాజీనామా

ఆమెట్టరుడం, అక్టోబరు 28:—సాక్షను మంత్రులగు వారు రాజీనామా నిచ్చిరి. జర్మను సాంఘికుల శ్రేయ మతిక యించుచున్నది. హిందెబుద్ధును వైవసముదని తలముట పార పాటు. రాష్ట్రాధిపతులందరును రాజీనామాల నియ్యవలెను. జర్మను లసభ్యసముద్రమున కొట్టుకొనుచున్నారు. ప్రవాహపా లన మేర్పడినచో 24 గంటలలో లాయదుబార్టీ వెనెడెంటు విల్సనుగార్లతోసంధి జరుగగలదని హెరునిసనదు మూర్నిదిలో నుభ్యసింపెను. ఇత దీటికల నే చెరసాలనుండి వదలబడెను.

జర్మనీ లొంగిపోవుట.

జర్మను మిత్రజేతెయలన్నియును లొంగినవి. కొన్ని లొంగుచున్నవి. కాన జర్మనీపూడలొంగవలసినచున్నవి. కొన్ని వారములుగాని కొన్ని నెలలుగాని జర్మనులు తీవ్రముగపోరనను తివర కాగతి తప్పదని మున్మున్ప్రతిక వ్రాసినది.

హంగరీసిటి

ఆమెట్టరుడం, అక్టోబరు 29:—బుడాపెట్టులో బారు కరోగిగారి కార్యాలయము నొద్ద 200 చుండి యుద్వ్యాగులు సంధికొర కాంధోళనము నలిపిరి. విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు వీధులవెంట తిరుగుచు వైర్యములను చీల్చుకలెననిరి. ఆస్ట్రీ యలోని హంగరీ యుద్వ్యాగులు స్వదేశమునకు సోయెదనని తెలిపిరి. హంగరీ దొరతనమువారు ఆహారపదార్థముల ఎగు మతులను నిషేధించిరి.

కొంటు లామాస్పిగారు

లండను, అక్టోబరు 29:—కొంటులామాస్పిగారు కాం టినాది. ఇతడు మిశ్రిమచుత్రికగతు నేర్పరుగ గోరుచు న్నాడు. నూతన ప్రజాసాతిక రాష్ట్రనిర్మాణమున కతడభి మాని. పతిజాతికిని ప్రత్యేకప్రభుత్వ ముండవలెననియే ఇతని భావము.

కారలుచక్రవర్తి విజ్ఞప్తి.

ఆమెట్టరుడం అక్టోబరు 28:—నైసికులును నానికు లును దేశభిమానమును చూడవలెను. కాంతి త్వరలో కలుగ నున్నదని కారలుచక్రవర్తి విజ్ఞప్తి పంపెను.

హుస్సారుకు మంత్రులగము

హుస్సారుకు వర్గమువారి రాజీనామాను కారలు చక్ర వర్తి అంగీకరించి కొంటు లామాస్పికు ప్రధానమంత్రిగా నియమించెను.

సాతుష్టియు ప్రతినిధి

లండను, అక్టోబరు 28:—సాతుష్టియువారు హావల కు విల్సనుగారిని సార్లమెంటు సభ్యునిగా నియోజించిరి.

పార్లమెంటుసభలో శ్రీలు

లండను, అక్టోబరు 29:—నేను చాలనంది శ్రీలు అపరిచిత ప్రదేశమున గూర్చుండిరి. ఇదియే వీరకాకు మొద టిసారి. కాంగ్రెసు (స్పీకరు) వక్తకు విమర్శనము సాగుట వలన నరకు సభకు రాతేడు.

ప్రేక్షు పుష్టిగారు లండనుకు వచ్చుట

లండను, అక్టోబరు 28:—బార్టీ చక్రవర్తిగారికిని, కన్నాటుప్రేక్షు ఆర్థుగారికిని సహాను స్త్రీలు మార్షలు చిన్న ములను నువర్నియటెట ప్రేక్షుయాగోహితో పుష్టిగారు లండనుకు వచ్చిరి. జపాను వాచాభాషలు స్వారిమొసగిరి. వార్తచక్రవర్తి కన్నాటు ప్రభువుగార్ల ప్రేక్షుగారికి స్వాగత మొసగిరి.

నియోజనము

లండను, అక్టోబరు 28:—పార్లమెంటును విరమించు టను నియోజనమును గూర్చి పార్లమెంటు సభలో త్వరలో తేజపబదనని నమ్మకముగ తెలుపబడినది.

విమానదళము.

లండను అక్టోబరు 29:—ఎయిస్ సీరీస్యాలలో, చాలమందిలు లేచినవి. 200 విమానములు చాటూపోర్నియను ప్రాంతమున చాలవత్తుమును కలిగించెను.

మరణము

లండను, అక్టోబరు 29:—చో అల్బర్టుమార్క్ నాము గారు మృతిమొందిరి.

ప్రాసూ

పరాసువారి పురోగమము.

లండను, అక్టోబరు 29:—గతరాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—గ్రామములలో కెయిరుగానున్న ఆయి నునదియొక్క తూర్పుయొడ్డున భయంకరమైన పోరాటము జరిగెను. ఆచ్చట శత్రువైర్యములు యెత్తుక నిరోధనమును గావించిరి. మరి దక్షిణమున పరాసువైర్యపంక్తులు ఆయిను నదివరకు ప్రోసికొనబచ్చి గైనునను వాసువ్యమాలనున్న కొన్ని ప్రదేశముల నుట్టించిరి. పెరసిపుట్సుకు యాకాన్య మూలనున్న వెరెన్ప్రదేశమునకు తూర్పుభాగమువరకు వచ్చి తియి. పరాసుసేనలు ఆయిను, పెరినదుల నుభ్యున్న శత్రు వైర్యమున కెయిరుగనున్నారు. పార్టీకి తూర్పుతైపునకు, బా టూపోర్నియకు పశ్చిమమునకు పరాసువారు పురోగమము గావించిరి.

బోయిసువెల్లి లొంతయు మాడే.

లండను, అక్టోబరు 28:—బోయిసువెల్లి అంతయు మా హస్తకమైపోయినదని ఆమెరికను అధికారి ప్రకటించు చున్నాడు.

శత్రునిరోధము ఓడింపబడెను.

లండను, అక్టోబరు 27:—(2 35 గంటలు)ఉదయము. గతరాత్రి ఆమెరికను వీల్లు ప్రకటించుచున్నారు:—వెర్లకు యుద్ధరంగమునందు విశేషమైన ఫలగులు ప్రేర్పబడినవి. బెల్లోవుకు బెల్లెడ్ శత్రునిరోధము ఓడింపబడెను.

ఇతర సమాచారములు.

ఒక ప్రసిద్ధమైన జనుము

లండను, అక్టోబరు 28:—పరాసువైర్యముతో నున్న రూటరు విశేషమును నిన్నటిదినము తొలినాద్రసంపును యిల్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—హిందెగు వైర్యము కి దక్షిణ యునకుండినచ్చిన వైర్యముచే ద్రుక్షు కొట్టబడెను. పశ్చిమ యునకుండి మొదటి పరాసు వైర్యపురోగమముచే వెకుకకు మరల గొట్టబడెను. నేటిరాత్రి అప్రకేతము శత్రువులచే విడిచి వెట్టబడెను.

మా యుద్ధరంగము.

ఆయినుమీదనున్న వెండనుకోర్టు మొదలు సెరిమిద నున్న మార్టియరునా వరకును, వై నుకుండి పశ్చిమమున కొక మైలు వరకును వ్యాపించియుండెను. జవరలు డెబిసికి నుండ రున్న జర్మను సేవంతయు తిరోగమమును గావించుచున్నది. చాటూపోర్నియకును, ఆ రానికిని నుభ్యునున్న పంక్తులన్నియు వెకుకకు తిరుచుగొట్టబడు అపాయకరస్థితియందున్నవి. గతమా సమునందు జవరలు డెబిసిగారి వైర్యములు ప్రసిద్ధమైన జల మును పొందినవి. జవరలు డెబిసిగారి కాలింబులైర్యముల యొక్క ఎడతెగని నిరోధమువలన ప్రస్తుత యుద్ధరంగమునకు ను మూర్కునకును దగ్గరనున్న కడపటి నీటిపంక్తి చీల్చబడెను.

పాఠంబి మహాత్మ్యమును జటి వేదరు.

Death of an Indian Medical Captain.
From Influenza.

At a meeting the Bombay Provincial Congress Committee passed a resolution that one lakh of rupees should be collected from this province as its contribution towards expenditure of the proposed congress deputation to England.

The Great War.

(Reuter's Agency)

Central Powers

THE AUSTRIAN CAPITULATION.

French Opinion.

London, October 28.

PARIS.—The Austro-Hungarian note is regarded as equivalent to capitulation. Further more the Vienna Government is breaking away from Germany while Mittel Europe and the Central Alliance are disappearing. Allied Conference to Consider.

LONDON, October 28

It is reliably stated that great importance is attached to Austria's desire for a separate peace. The question will be considered by the Allied Conference sitting in Paris which includes M. Clemenceau, Marshal Foch, General Petain, Sir Douglas Haig, Mr. Lloyd George, Mr. Balfour, Lord Milner and Colonel House. The Conference is surveying the whole situation including the question of armistice and terms and also the alternative of a most vigorous prosecution of the war if necessity arises.

The Break up of the Ramshackle Empire.

LONDON, October 28.

The Austro-Hungarian empire is breaking up rapidly and completely that it is increasingly difficult to follow the process. During recent debates in the Austrian and Hungarian Parliaments various ministers have endeavoured to rally some of the racial parties round the Throne but have met with no response. The unflinching resolve of the Czechs to found their own State and of the Croats to a joint new great Serbia has given an impetus to the disruption which nothing can arrest. Simultaneously the German-Austrians are demanding independence or inclusion in Germany, while Hungary is determined to break connection with Austria and Emperor Karl is now gone to Budapest under the compelling circumstances of the moment to affirm at least his position as King of Hungary and to escape the danger arising from famine-stricken Vienna. Italy's claims to her unredeemed territory and positions of the Dalmatian coast are secure but it is scarcely probable that Hungary will abandon Fiume to the Slavs without a struggle. It will be long before the new states can settle down to the new conditions for which they are now ardently striving.

Federal States in Austria.

London, October 29. 12-35 P. M.

It is understood that Count Lammasch is forming a Coalition Ministry whose chief aim will be the formation of new federal states. Count Lammasch supports the view of the various nations in forming their own special governments and sending delegates to a joint Government and he is an ardent pacifist.

Emperor's Appeal for Loyalty.

London, October 28.

AMSTERDAM.—Emperor Karl in an order to the Army and Navy urgently appeals to their loyalty during the present grave confusion and says that the day of peace is approaching.

Hussarek Cabinet Resigns.

LONDON, October 28.

COPENHAGEN.—A message from Vienna announces that Emperor Karl has accepted the resignation of the Hussarek cabinet and has appointed Count Lammasch to be Premier.

The Hungarian Situation.

Hungarian Officers' Demand to Return Home.

London, October 29.

AMSTERDAM.—The German Press reports that two hundred officers made demonstration at Baron Karolyi's headquarters at Budapest in favour of peace and University students paraded the streets demanding disbanding of arms. Hungarian Officers serving with Austria demand to be allowed to return home as they do not wish any longer to act as policemen among foreigners. The Hungarian Government has prohibited the export of foodstuffs.

German Socialists' Attitude.

LONDON, October 28.

AMSTERDAM.—In the Reichstag the Independent Socialist Cohn, amidst great commotion and applause, declared that the alternatives were war with the Hohenzollerns or peace without the Hohenzollerns. We extend, he said, our hands to our friends beyond the frontiers in this struggle. The Socialist Rohls said:—The Kaiser must abdicate. He was therefore called to order for this but he retorted:—"Call to order will not save the Kaiser from the criminal court."

Capitulation Inevitable.

German Press Opinion.

LONDON, October 28.

AMSTERDAM.—The "Vorwaerts" says that all Germany's allies have capitulated or are capitulating and Germany will finally be obliged to tread the same path. A fight of desperation for weeks or months will not save the "Vorwaerts" after the unavoidable result.

French Press.

LONDON, October 28.

PARIS.—The French press regards General Ludendorff's position as a most striking admission of German defeat.

Saxon Cabinet Resigns.

Socialists Demand Republic.

LONDON, October 28.

AMSTERDAM.—The Saxon Cabinet has resigned. The German Socialists are becoming increasingly daring. The Independent Herr Linder, who was recently released from prison, in a speech at Munich denounced the Hindenburg idol and demanded the abdication of all Federal princes. He declared that the Germans were wading in a sea of lies, and added with a republic, we would be smoking the pipe of peace with Mr. Lloyd-George and Mr. Wilson, within twenty-four hours.

Great Britain

Women Admitted to the Strangers' Gallery.

Of the House of Commons.

LONDON, October 29.

Women were admitted for the first time to the Strangers' Gallery in the House of Commons and a score were present. The Speaker was absent suffering from influenza.

Government and Shipping.

London, October 28.

Replying in the House of Commons to Mr. Houston, Mr. Bonar Law said that the Government did not contemplate nationalisation of shipping.

Military Service Award.

D. C. M. to Havildar Rur Singh.

For Conspicuous Gallantry.

London, October 28.

The "Gazette" announces the award of the Distinguished Conduct Medal to Havildar Rur Singh of the Hong-kong and Singapore Garrison Artillery for conspicuous gallantry and devotion to duty, cheerfulness and never failing keenness throughout active operations. On one occasion when the battery was compelled to withdraw under heavy fire his coolness and total disregard of personal danger was most praiseworthy.

Japan and England.

Prince Fushimi in London.

LONDON, October 28.

The Japanese Prince Yoshito Fushimi has arrived in London to present the insignia of Japanese Field-Marshal to King George. Prince Arthur of Connaught and the "personnel" of the Japanese embassy welcomed him. The King and the Duke of Connaught received him most cordially. The Prince is residing at Buckingham Palace.

Date of Election.

LONDON, October 28.

It is reliably stated that an early announcement will be made in the House of Commons fixing the date of the dissolution of Parliament and the General Election.

South Shields' M. P.

LONDON, October 28th.—Mr. Havelock Wilson has been returned unopposed for South Shields.

War Committees' Resolution

Punishment for Cruelties Urged.

LONDON, October 28.

A joint meeting of Liberal and Unionist War Committees in the House of Commons passed a resolution for submission to the Premier that any armistice should include a condition for immediate repatriation of all prisoners of war. The British Government should notify Germany forthwith that as a condition of peace it will insist on the surrender, trial, conviction and punishment of all persons responsible for the cruelties perpetrated upon our prisoners. The resolution also stipulates for the immediate appointment of a commission to collect evidence of inhuman cruel treatment.

Influenza in British Isles.

Severity Continues Unabated.

LONDON, October 28.

The severity of the influenza in London, throughout the country and in Ireland continues unabated. Some schools are closing down. The mortality is increasing through not exceptionally high. A conference of bacteriologists unanimously recommended inoculation as a preventive or effective curative influence.

LONDON, October 29.

The death is announced of Sir Albert Markham.

America

The Economic Policies After War.

President Wilson's Explanation.

LONDON, October 29.—3-45 P. M.

WASHINGTON.—President Wilson in a letter to the Chairman of the Finance Committee of the Senate replied to the Republican contentions that the third of his points pronouncing in favour of the removal of economic barriers meant free trade. President Wilson explains that he did not mean to suggest any restriction upon internal economic policies but only that whatever tariff high or low any nation might deem necessary should be applied equally to all foreign nations. President Wilson declared that war was a matter of economic discipline and punishment should be left to the joint action of all nations for the purpose of punishing those who will not submit to the general programme of justice and equality.

General

Defiance of Autocracy.

Conference of States.

LONDON, October 28.

PHILADELPHIA.—A conference, representing eighteen middle European and Slav States, with a population of fifty millions, has issued a declaration of independence, proclaiming defiance of autocracy.

Western Front

Sir Douglas Haig's Despatch.

How the Difficulties in his Way were Overcome.

ALLIANCE, October 28.

LONDON, October 28th.—Sir Douglas Haig's despatch opens with a reference to the necessity forced upon us at the end of 1917 by reason of the Russian collapse of passing from the offensive to the defensive. The British forces at the end of January last had been reduced by their strenuous efforts of a previous year to allow an ebb in regard both to training and numbers. They had just taken over from the French an additional 28 miles front, this being done, Sir Douglas Haig makes clear, in accordance with the decision of the British Government. They had been trained in the offensive and not defensive tactics. They had been occupied in maintaining a front line system of defence, making, new front lines on recently captured ground, so that rear line defensive systems, now become vitally important, were lacking. Every man therefore was put on to spare work to the detriment of the training which Sir Douglas Haig would otherwise have carried out. The despatch puts the enemy reinforcements brought to the western front prior to the offensive at 28 divisions from the east and 8 from Italy. Despite the strenuous efforts of the fifth army their front newly taken over was not in an efficient state of preparation when the offensive opened. This army's front was more lightly manned than those of other British armies because further north the armies covering the channel ports could afford to give little or no ground, whereas in the southern sector it was possible in case of necessity to fall back over the Somme battlefield, already devastated by the enemy. Moreover this sector could most easily be reinforced by the French. Arrangements for such reinforcement had been worked out well in advance. The fifth army had been instructed early in February to act accordingly. Discussing the causes of the fifth army's retirement Sir Douglas Haig says that it was insufficiently strong to hold such an attack as the enemy delivered. The extent of our front made it impossible with the forces under my command to have adequate reserves at all the points threatened. It was necessary to ensure the safety of certain vital sectors and to accept risks at others. The despatch explains that General Rawlinson returned to the command of the fifth army because he and his staff had been in reserve whereas a continuance of the strain where General Gough and his staff had already been subjected for a week might have entailed a loss of efficiency. At the same time the construction of new defence lines, made necessary by the enemy's advance, called for the appointment of a capable and experienced commander and staff. I accordingly ordered General Gough to undertake this important task.

The concluding section of the despatch which is dated the 20th July says that the splendid qualities displayed by all ranks of the services throughout the Somme and Ypres battles made it possible to view with confidence whatever further tests the future may bring. In the battle of the Lys many divisions which had just passed through the furnace of the Somme were exposed to the full fury of the second great offensive by fresh German troops. Never on the Somme or the Lys was there anything approaching a breakdown of command or failure of morale. The British infantryman, always reputed the best in an uphill battle, showed himself to possess in full measure the traditional qualities of his race.

The "Westminster Gazette" commenting on the despatch which states that the Somme battle had absorbed all Sir Douglas Haig's reserves recalls Mr. Lloyd George's statement at Manchester in September that so far from being without reserves we had poured in since the 21st March hundreds of thousands of very fine troops. The paper remarks that a quarter thereof might have saved the situation had they been in France earlier.

The "Morning Post" suggests that in view of Sir Douglas Haig's exoneration of General Gough every soldier might expect to receive justice from the country and the Government he served. ("Pioneer.")

French Lines Advanced.

LONDON, October 29.

Last night's French communique says:—There was fierce fighting on the east bank of the Oise opposite Grandvilliers where the enemy launched several counter-attacks. Further south the French pushed their lines as far as the approaches to the Oise capturing strong points northwest of Guise. We also progressed east of the Peron region northeast of Perony Woods. The French are now in contact with the whole new enemy line between the Oise and the Serre. The French have advanced north of Herly and west of Chateau Porcien.

Other Reports.

A Signal Victory.

LONDON, October 28.

Reuter's correspondent with the French army, writing yesterday, says:—The Hindenburg line has been broken by a frontal attack from the north, and turned by the progress of the First French Army from the west and has been abandoned by the enemy to-night. Our front runs from Valenciennes on the Oise to Mortiers on the Serre, passing a mile west of Guise. The German army in front of General Debeney, is in retreat, and the whole German line between Chateau Porcien and Argonne is in danger of being turned. General Debeney's army has obtained a signal victory last month, and the persistent attacks of General Debeney's indefatigable infantry have broken the three-river line which is the last waterline the enemy can command between his present front and the Meuse.

LONDON, October 29.—2.50 A. M.
A French communique says:—Observers report numerous fires on the Aisne and also in the valley of the Serre. A fleet of two hundred machines copiously bombed enemy back areas in the region of Chateau-Porcien playing havoc with communications and causing heavy losses.

LONDON, October 29.—11.50 A. M.
In to-day's communique Marshal Haig says: There was artillery activity and patrol encounters on different parts of the front.

British Line Advanced.

LONDON, October 28.—10.40 P. M.
In to-night's communique F. M. Sir Douglas Haig says:—As the result of the local operation south of Valenciennes we advanced our line between the Rhonelle river and the Scheldt in the face of considerable opposition and took a hundred prisoners. On Sunday we dropped twelve and half tons of bombs. We shot down sixteen enemy machines and drove down ten. Eleven British machines are missing.

Bois Bellew Entirely Ours.

LONDON, October 28.
An American official communique says:—Bois Bellew is entirely in our hands.

Enemy Counter-Attack Repulsed.

LONDON, October 27.—2.35 A. M.
Last night's American communique says:—The Verdun front was marked by heavy artillery fire. An enemy counter-attack on Belleu Wood was repulsed.

Italian Front

The Allied Line.

Prisoners and Guns Captured.

LONDON, October 28.
A British-Italian official communique says:—The Tenth Army's line on Sunday night ran South of Stabizze-San Polodi-Piave-Borgoczanett Borgomalanotte-Lasaga-Tonon. The number of prisoners taken was 5620 of whom 3510 were taken by the Fourteenth British Corps. The number of guns captured was 29, of which six nine-inch Howitzers were taken by the Twenty-third British Division.

Allies Progress.

Attack Progressing Satisfactorily.

LONDON, October 29.—2 A. M.
A British-Italian official communique says:—The Tenth Army's attack is progressing most satisfactorily. On the right the Eleventh Italian Corps reached the line Roncadelle Ormelle Tempio Rai. In the centre the Fourteenth British Corps is in touch in the neighbourhood of Rai and has reached the line Bonotto Damian, one kilometre south of Borgovilla Milanese. On the left the Fifteenth Italian Corps attacked in a northerly direction and is progressing well. All the corps report further captures of prisoners and guns.

Enemy's Front Lines Carried.

LONDON, October 28.—11 P. M.
A wireless Italian official communique says:—Our army assisted by the Allied contingents crossed the Piave despite the enemy's desperate resistance. Although the river was at its highest level the infantry between Valdobbiadene and the mouth of the Soligo broke in and carried the enemy front lines at dawn on October 27th. They repulsed all day long counter-attacks by numerically superior enemy. We further south exploited the advantages gained by the British at Piave Di Papadopoli and repulsed two counter-attacks. We captured yesterday nine thousand prisoners and fiftyone guns.

The Italian Captures.

LONDON, October 29.
The Italian communique says:—The battle continued fiercely throughout the night and fully developed during the 28th October. On the front of the twelfth and eighth armies we maintained and extended our bridgehead in spite of very lively opposition. Eastward of Gravidì Poppi the enemy was attacked by the fourteenth British and tenth Italian Army Corps. We broke through enemy lines and liberated Borgo Malanotte Tezze, Raimithels, Di Piave, Cimadolvo, St. Polon, Piave, Ormelle and entered St. Lucio Di Piave and Vazzolo. The prisoners captured and taken the guns are still uncounted. In Albania on the morning of the 27th October we entered Alessio and are marching on San Giovanni Di Medua.

Salonika Front

A French orient communique says:—The Allies continuing their advance occupied Khabujevatz coal mines at Lerje and Ravnareka. Serbian cavalry entered Despotovoe.

Influenza in Rangoon.

RANGOON, October 29.
Influenza deaths which have averaged 70 to 80 daily increased yesterday to 98. All schools are closed. Lectures and meetings are being postponed.

Influenza epidemic at Nagpur shows signs of decrease mortality is coming down.

LUCKNOW, October 29.
The Hon'ble Raja of Mahmudabad has resigned permanent presidency of the All-India Moslem League.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

The Military Situation.

Onlooker's Review.

General Ludendorff's Resignation.

SIMLA, October 28.

(Delayed in Transmission.)

The "Military onlooker" in the course of his weekly review says:—By far the most important military event of the past week has been the resignation of General Ludendorff who had long been considered the leading soldier in Germany and until the 18th July was regarded by many as the greatest general the war had produced. Since last April it has been a duel between General Foch and Von Ludendorff and General Foch has now gained a complete victory over his great opponent. The political consequences of General Ludendorff's resignation cannot fail to be great, probably even greater than the military results. The German Military party has lost its foremost and strongest champion and its downfall is now assured.

Allies Make Considerable Progress.

Although our territorial gains have not been as great as in the previous week strong pressure has been maintained on the greater part of the long line from Verdun to the Dutch frontier, and important success has been won. The enemy has been given no rest and has not been allowed to settle down in his new position. His armies have suffered heavy losses which is of greater importance at the present time than gains of territory. North of Verdun on both banks of the Meuse the first American army had a long and severe struggle and has made little progress of late. It has, however, taken heavy toll of many German divisions—and has captured over 20,000 prisoners and more than 150 guns in the last month in this sector—which have retarded the American advance with the utmost stubbornness. For the same reason there has been hard fighting on the right bank of the Aisne near Vouziers. In this sector the Germans have delivered repeated and furious counter-attacks with results that the French have not been able to gain much ground though they have captured some 30 guns and numerous prisoners. Between the Aisne and the Oise fighting has been continuous. The Germans are holding strong positions and the French offensive on the 25th October met with determined opposition. Our Allies have however made considerable progress and have taken several thousand prisoners and a number of guns.

The British Victory.

Of the Allied victories during the past week the most important has been that won south of Valenciennes by the British troops of Generals Rawlinson's, Byng's and Horne's armies who have carried out extensive operations, advancing to a depth of five miles on a front of nearly 20. Their success is the more remarkable as the Germans were in great strength and received much assistance from the country which is difficult and well adapted for defensive action. The front of attack is limited by two big canals and broken up by numerous woods and villages. The streams are formidable obstacles and flow parallel to the German line from the forest De Marmal to the Scheldt, thus helping to form a succession of natural positions. During the week nearly 15,000 German prisoners and 200 guns have been taken in this area. The enemy has fought hard and counter-attacked repeatedly in order to check our progress with the result that his losses have been proportionately heavy. In view of the importance of a further advance in this area which would threaten enemy positions further south our attacks are likely to continue. Our troops are now within fifteen miles of the Maubeuge and further north within sixteen miles of Mons.

Allies Rapid Progress in Balkans.

In the Balkans our Allies have made rapid progress. The French troops have reached the Danube on a wide front in N. E. Serbia and N. W. Bulgaria and are near the frontier of Hungary. Raids have already been made into Rumania resulting in the capture of German prisoners. The Serbians have taken Kragujevatz and are pushing forward steadily towards Belgrade from which they are only some sixty miles distant. Austro-German resistance has been fairly strong but has been overcome. Further west they have occupied a greater part of the Sanjak of Novi Bazar and are nearing the Bosnia-Herzegovinian frontier. They have penetrated deep into Montenegro where they have captured some 2,000 prisoners and are endangering the Austrian retreat from Albania which is being pressed by the Italians.

Peace Movements.

Political events of highest importance have again occurred almost overshadowing the fighting on the various battle fronts. As was to be expected the German Government in its reply to President Wilson tried to bargain and to confuse the issues. Their note however betrayed an intense desire of peace and was a confession of weakness and defeat. President Wilson's answer sent on the 24th October is clear and emphatic. Whilst leaving the door open to further negotiations it shows plainly that the Allies are determined to insist on adequate guarantees to prevent a renewal of hostilities by Germany after an armistice and to enforce any arrangements that may be entered into, further that they will not enter into discussion with a German Government that is not the mouthpiece of German people. Our guarantees must be complete and severe and are certain to prove a bitter humiliation for Germany. The Germans are endeavouring to amend their constitution in conformity with the Allied demands. The conservatives will of course do their utmost to impede these reforms but are unlikely to meet with much success. Ludendorff's fall shows that the power of the military and Junker parties has gone and should never again be restored. The German people are longing for peace and know that complete defeat and ruin await them if the war is prolonged and carried into Germany, as Austria-Hungary and Turkey are unlikely to continue their support much longer if Germany refuses to accept the

Allied terms. On the other hand the German nation is proud and accustomed to victory. The acceptance of the Allied terms will mean a humiliation greater than any experienced by Germany for over 100 years since the days of Jena and Austerlitz.

THE INDIAN INDUSTRIAL COMMISSION.

Pundit Malaviya's Note.

Commercial and Technical Education.

CALCUTTA, October 29.
The report of the Indian Industrial Commission, published today is a document covering 483 pages, signed by all the members to which a separate note has been added by Pundit Madan Mohan Malaviya, covering 55 pages. About 182 pages have been devoted to opinions expressed on different subjects like sugar cane industry, the development of Indian spinning trade, the manufacture of glass, saltpetre, agriculture and silk industry and other allied technical subjects. Pundit Madan Mohan Malaviya emphasises the great necessity of the organisation of scientific and technical subjects, provision for scientific research and the great importance of commercial education. He has traced agricultural condition of the country since the time of the East India Company. In his opinion a factor which has powerfully contributed to India becoming more and more agricultural is the policy pursued by the British Government in India of encouraging exports of raw produce. Since 1,358 the Government of India have at the instance of British manufacturing interests taken steps from time to time to improve the quality and quantity of cotton produced in India. India can grow and ought to be helped to grow much more and better cotton and should be able to help both England and herself with it. The Government policy had hitherto been to encourage exports of raw produce, but its policy should now be the conversion of raw cotton into manufactures. Referring to the promotions of technical education Pundit Malaviya says that though the Government of India have recently increased the number of technical scholarships to thirty, these were not adequate to meet the requirements of the situation.

Government Industrial Policy.

The history of the Governments industrial policy in recent years shows how little has been achieved towards the improvement of Indian industries. He would like to recall how much India has contributed to the prosperity of England during a century and a half and how much she has suffered by the reason of the illiberal policy which has left India, with all her vast natural resources and requirements, the poorest country in the world. He strongly advocates the introduction of a better system of general and agricultural and technical education for the masses on the model of Japan. It is a pity that when England recognised the need of elementary education, it was not done so in India. If this had been done India would not have stood so far behind other nations as she does to-day. The need for strong, prompt and effective measures has become greater by the great changes which are taking place to-day.

Criticism and Suggestions.

If the industries in India are to develop Indians must have a fair chance in competitions to which they are exposed and a system of technical education like that of Japan should be introduced. He believes that even when higher colleges for technical education are established in India, it would still be necessary to send best Indian scholars abroad to improve and perfect their knowledge.

Proceeding further, Pundit Malaviya says that, considering the huge volume of export and import trade of India and also indigenous resources for ship building, shipbuilding should be specially encouraged by the Government. He next deals with industrial finance, the need Government support and education in banking and referring to the Imperial Department of industries, he says that the proposal of his colleagues to appoint imperial visiting experts entirely lacks justification, which will be like the fifth wheel of a coach. He does not see any reason why the initiation and running of any imperial pioneer and research factories should not be started as provincial undertakings, where conditions may be considered suitable. In his opinion the creation of an Imperial Executive Board is not necessary, but an advisory board should be constituted which should consist of members largely elected by legislative councils and partly nominated by the Government. This would mean a saving of over two lakhs a year in salaries alone. The proposals in the report that the Indian Industries Board should be moving with the Government of India every year does not seem to be a businesslike arrangement. In conclusion he suggests that a substantial part of the expenditure proposed for salaries should be saved partly by reducing the number of appointments proposed, and partly by fixing salaries at a standard which would be suitable for Indian graduates and scholars. A capital grant of fifteen lakhs each should be made for necessary educational buildings and residential quarters and for equipment. A capital expenditure on 13 lakhs and an annual grant of six lakhs should be sanctioned for an imperial polytechnic institute.

Reform Committees to Sit in Simla.

Viceroy to Stay in Simla Alone.

SIMLA, October 29.
It is understood that in place of the arrangement previously announced the Viceroy will now return to Simla on the 3rd November instead of proceeding to Delhi, also that the Reform Committees will commence their sittings in Simla on the 8th November instead of meeting at Delhi.

The Situations in Mesopotamia.

SIMLA, October 29.
A Press communique states that on the 18th our troops were in contact with Turkish forces holding a strong position astride the Tigris near Fatan where the river flows through Jebel Mamrin. On the 23rd the enemy retired northwards under cover of darkness towards Lesser Zab closely pursued by our troops. Our forces operating on the main road to Mosul via Kirkuk drove some Turkish cavalry out of Tanq on the 18th capturing 20 prisoners and by the 24th October they were within four miles of Kirkuk. In the operations our aeroplanes have bombarded Turkish camps and made numerous attacks on the retreating enemy.

నూలుబట్టలు

దొరతనమునకు చేయదగిన కనులు.

కామన నీలు త్రొక్కిన దొరతనము ప్రామాణ్యము—
నూలుబట్టల అమ్మకమున స్వాధీనము చేసికొనుటకు
దొరతనమువారు చేసిన కామన జేయున నెవరిని సంస్కృతి
పరచలేదు. నేతబట్టల యంత్రముల నేతలు ఈ కామనోద్దేశ్య
ములు మహత్తరములైనను, వానిని కార్యరూపమున పెట్టిన
యెడల తమకే చాల అపాయము వాటిల్లగలదని అంగీకరింప
చేయుచున్నాడు. ప్రజల కష్ట పురముల నివారణచేయుటకు
కామనైన సుదూరములు చేయబడనందున కామనము చేయున
కంటే బాధకరముగా నుండునా యని కొందరు సంజేహించు
చున్నారు. నేతయంత్రములను వారి బాధలను తగ్గించుటకు
నేతగనుండునెడల, నేతయంత్రము నూతనకామనముపట్టు నాకు
భూతిబాధగలదు. అందువలన నేతయంత్రములను వాడుకగా
తాము చేయుచున్న అంగీకరణమునందు కృతకృత్యముగాలేదు.
ఈమధ్య బొంబాయి నగరమున నూలుబట్టల పరిశ్రమలయందు
పనిచేయుచున్న వారు సమాజేషమి కామనము కార్యరూపమున
పెట్టుబడియెడల దొరతనమువారు చేయదగినవలన కొన్నిటిని
నూచించి యున్నారు. దొరతనమువారు తీవ్రమైనవలన. కామ
నమునందు చేయుటకు నిశ్చయించినారు. దొరతనమువారు
ఈ ప్రయత్నమునకు పూనుకొనినయెడల ప్రజలలో కొందరికి
గలుగుచున్న సంజేహములు నివారణకాగలవు.

యంత్రములను వారియొద్ద నున్న తయారైన బట్ట
పరకు విషయమున ప్రజలు అనేకవిధములుగా తలచు
చున్నారు. దొరతనమువారు సయితము నేతమున పనిచేయుటకు
చాల సరకుగలదని ప్రకటించుచున్నారు. ఇది ప్రజలకు తెలియ
ముడు సంతకరములవలన పుష్కలముగ పరిపాకగలదని
తెలియుచున్నది. స్వామ్యభూమిని నిర్వాహనలో వాడు
కుండ్రనాధిపతి దేశాధిపతిని విషయమునగురించి మాటలాడుచు
వంగ జేతమున అయిదారు సంవత్సరములవరకు సయితము ప్రజ
లకు కావలసిన సరకు గలదని చెప్పియున్నారు.

యంత్రము త్వరలో ముగియగలదని చెప్పుచున్నాడు. అప్పు
డు ప్రజలకు కావలసిన సరకు అతిమౌల్యముగా దొరకలదు.
అందువలన దొరతనమువారు త్వరపడి కామనకారము వరకు
సంతయు స్వాధీనముచేసికొని తాము నిర్ణయించు తక్కువ ధర
లకుదాని నమ్ముటకు వర్తకులస్వాధీనము చేసిన ప్రయోగాయ
కము. నంగ జేతములో చేతకరమైన కామనముగా
కారము క్రింద దొరతనమువారు వైమోచనము చేయుటకు ప్రయత్ని
తులకు తెలిపియున్నారు. నూలు బ్యాపారుమునకు ప్రధాన
స్థానమైన బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు సయితము వరకు
నా తక్కువధరల కమ్మించుటకు కామనము చేసికొనిన నందు
కు రిస లేపి జరుగు కామనకారము ప్రజలకు నిశ్చయించు
కొని యున్నారు. ఇతరరాష్ట్ర ప్రభుత్వములు సయితము
వర్జిలు కొనుటకు సాధ్యమగు ధరల నిర్ణయించి వరకు
సమ్మించిన తేతమున కామనము లాభము చేసినవారు కావలదు.

గరిభిధర కష్టించిన దొరతనమువారికి కష్టములయ్యెదని
అభిప్రాయముండిన దీనివలన ప్రత్యేకముగా కొంత మూల
నిధిని ఉంచవచ్చును. దీనిని సమకూర్చుటకు ప్రయత్నము
ప్రత్యేకముగా నిధించవచ్చును. అది సాధ్యము కానియెడల
ప్రభుత్వమునందే వైకము దీనికి అప్పు పెట్టవచ్చును. నేతకాయకు
లకు మదనమోహనమాలవ్యా వాచాగార్లు మున్నగువారు ఈ
నూతన మంచినది అభిప్రాయపడుచున్నారు. కావున దొర
తనమువారు ఈ కార్యమునకు పూనుకొనినయెడల నేతకాయ
కులు సయితము వారికి తోడుపడగలరు.

దొరతనమునా రీతివిషయమున ముందుల చేసినయెడల
ప్రజలందరు కొద్దిధరలగుల బట్టలనే వాడగలరు. అందువలన
దొరతనమువారు యాత్రయములు సఫలీకృతములు కావలవు.
ఒక్కధరకే అమ్మబడువరకు చేతమున ప్రతీకొనునా పుష్క
లముగా నుండగలదు. ఇందువలన విదేశమునందుండినప్పుడు
ధరల కమ్మబడి చేతమున కపారముగు నష్టము లొంగలేదు
యన్న సరకునమ్మటకు నీజలేదు. దొరతనమువారు విదేశం
కులపట్టు సానుభూతి మోపకలవు.

ప్రతిధరలు ప్రత్యేకము అధికముగానున్నది. అందువలన
యంత్రములను వారు తక్కువధరలకు బట్టల తయారీచేసిన
కష్టకెంతయు నష్టము కలుగగలదని చెప్పియున్నారు. ఈ విష
యము కొంతకాలముగానుండినదే. ప్రతిధరలు హెచ్చుకమ్మ
వలములు నిజమే. యంత్రాధిపతులకు మనము అవసరకష్ట
ములపెట్టుట మంచిది కాదు. దొరతనమునా సీమగతి కష్టము

గమనించవలయును. ప్రతిధరల సయితము కామనాధికారముతో
స్వాధీనముచేసికొని తక్కువధరలకు నేతయంత్రములను
అమ్ముటకు పనిచేయవలయును. విదేశములకు నెగురుతి చేయ
బడుచున్న ప్రత్తిని బహుమతిగా దొరతనమువారు స్వాధీనము
చేసికొనవలయును. ఇటులచేసిన ప్రత్తి కష్టమునని తలంప
కుదు. ధరలు కష్టమున, పాచ్చయినను ప్రత్తివంటివలన నేమి
యొద్రక్కును వాణింపవలదు. లాభము పొందునది మధ్య
వర్తలు. సర్వములు అప్పు ఇండియా ప్రతీకయందు భాండాగ్ర
యముగా ఈ విషయమునే ప్రాముఖ్యము, ప్రత్తిసరకును ప్రత్తి
యొద్దనుండియే కొనిన చాలలాభమునకు నని అభిప్రాయపడు
చున్నాడు. ఇందువలన దొరతనమునాకి కొంతలాభ ముండ
గలదు. ప్రత్తి గుంభిరగలదు. యంత్రములను సయితము
నష్ట ముండవలదు.

ఈ విషయమున దొరతనమువారు నిశ్చయముగా తోడ్ప
డుచుచున్నారని అంతలాభము ప్రజలకు గలుగగలదు.

వకటన

వైద్యులము డి. మనసులకొద్ద ఫయల్ అయి
14/3/1918 నెంబరులో 1-వ ప్రతిపాది దూనికామరాజు కొట్టి
కు వాటియి బాబాబా చెప్పకొనే నిమిత్తం ది 9-12-1918 నం
రం తొలికన వాయిదా వేయబడినది. ఆ తొలికనకు వాటి
కామరాజు సరకు దూనికామరాజుయొన యెగనాపిడి డి
ని గాంధీదేవునిగురి యిగురులముగా పెట్టిచేయడ మయి
నని ఇతరు ప్రస్తుతం యెక్కడనుండి తెలియవలసిన
అసలు కాపురమున బూసగుపూడి గ్రామములో యి
హు కట్టింది అంట నేయందడ మయింది. (1859)
చావలి లక్ష్మీనారాయణరావుగారు బి. ఏ.
వైద్యులము, 28-10-18. వాదికరపు ప్రిడరు.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్
బహుమానముల సనేకములను గడించిన
శ్రీమతి కంచనపల్లి కనకమ్మగారి
గ్రంథములు.

అమ్మ త వ లి
అత్త త వ లి
బుధ చ రి త్ర ము
ఆకారపురుషుడగు నీతిచక్ర మిక్కిలి మనోహ
రముగ రచింపబడినది. చక్కనిశైలి. మంచి అచ్చు. తెల 0.8-0.
చిరునామా: ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలయము,
తంజుకెట్టి పీఠి, మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.
మొదటి యై చాంద్ర మహాజనసభలయందలి
సభ్యుల సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువస్వామ
ములు, వారి శిల్పములు, సభా తీర్మానములుగలవు.
తెల 1-8-0. పోస్టల్ నెంబరు.
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7, తంజుకెట్టిపీఠి,
మదరాసు.
ఆత్మజ్ఞానా.
శిష్టజ్ఞానా నల్లని గ్రంథము. తెల 0.8-0.
మీ చేతులు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము
మదరాసు, 20, మదరాసు.

శ్లేగుభయములేదు.
వైద్యరత్న వండిల డి. గోపాలాచార్యులవారి
శ్లేగు శ్లేగు (1045)
ని వార కొ మ ధ ము లు
మా ముందు గడిచిన యింకను మృత్యుముఖం ఇండియా, బర్మా, సింగాపూ చేతులుచుండును, స్వతఃసంస్థానము
యందును అనేక శ్లేగు భోగులను కాపాడుట నొకవిధము. ఈమె తెలుపు విధానముల ననుసరించు
శ్లేగు సోకదు.
మామదిపోకము 8 కోట్ల బుడ్డి 0.1 యు 0-0-0 | కేభాకమ్మకుం 1 కోట్ల బుడ్డి 0.1 యు 0-0-0
మీకో 8 " " 0-0-0-0 | డికో 8 " " 0-0-0-0
వ్యాకింగు వ్యాధిము. కోరువారి మాపెట్ట క్యాటలా గుంతిముగ వంటబడును.
తెలిపిలము. "వండిట్" మదరాసు.
ఆయుర్వేదాశ్రమం, 58, ఆచారప్పనపీఠి, జి.టి. మదరాసు.

ప్రో ర త్ ఆ యి త్ (908)
పుష్కలములతో తయారుచేయబడిన మిగుల శ్రేష్ఠమైన తలనూనె సుమారు 25
సంవత్సరములుగా ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఈ నూనె అధిక సువాసనగలదియు, తలకు
చల్లదన మిచ్చును. ప్రేమమూర్తు పుష్కల్ ఫరీసు బుడ్డి 1-కి 1 రూపాయ.
కే న్నార్ డ్ యి ను పే ర్ యి లు
తలలో వెంట్రుకలు లేని బాగాలందు రోజు చురుముచుండిన యెడల భారాశముగా
నల్లని వెంట్రుకలు మొలమును. ఫరీసు సీసా 1-కి 1 రూపాయ.
క్యార్ బ్యాలిక్ టూత్ పే డ రు
తీన్ను 1-కి 3 (మూడు) అణులు.
ఇదియునుగాక సకలవిధమైన వ్యాధులకు మందులున్నవి. మంచి సువాసనలు గల
ఆ త్తరు వగైరాలు ఉన్నవి. కేల్లాగునకు వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.
Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd,
91, Upper Circular Road, Calcutta.
Telegram Address: "Rasayan".
Local Agents
P. Rangiah Chetty & Sons, Madras. M. R. Chandra & Co, Madras.
Indian Industrial Co., Madras Swadeshi Stores,

వెల స్వల్పము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!!

గుణముధికము!!

మంచుకొను చూచుకొనిన

మోసము కలుగదు.

అమృతం

జనము

అన్ని నొప్పులకు

పరమాషధము.

శరీరవ్యాధులను, వాయువుబాటలు, పార్శ్వపుషుల బారదోలుకు, పొట్టును బోగొట్టును, ఇవి యిది యిది సకలవిధమైన నొప్పులకు సంతోషింపజేసింది. ముఖ్యముగానే హిందూజాతిమంది తయారు చేయబడుచున్నది. దీనిని విశేషములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే వేలకు వేల యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను చిక్కగలదు. ఒక సారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామర తైలము

తామర, కిక్కి, ఏలగొట్టి, దుండ, ఉంగరములవంటివియు, రసినాదులు, పెండ్లకు లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములకు వాడవలయు చేయగలదు. రాజరాజీ బొమ్మను చూచుకొనుట మంచిది. వెల 0-6-0 లు మాత్రమే.

మోహినీ తైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము

పంటపెరుగులకు దివ్యవధము; నునాననగలిగి యుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. దవ్వ 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 లు.

అమృతం జనము డిపో,

6, తంబుకెట్టేపిథి, మద్రాసు.

109, ఫెరిరోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.

విప్రేక్షా సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపది సారసవర్ణిల్లా

అపరీక్షిత రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు శరీరమునందలి ఉండు. కురుపులను, మచ్చలను, గంధములను పూర్ణము, పూర్ణములను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి కీర్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

కనోపా సార్వజన్య గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, ఈకామైనను చర్మవచ్చినను అన్ని విధములైన నోవములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును, కాల్షములను పోపులను పోగొట్టేరక్తమును తీర్చవలయును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల వన నుండుటకు 4 టోన్సు బుడ్డిలో అచ్చుబడును.

హస్తాక్షరము.— పి. డి. సావంత్,

144, పనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT, Panaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

మంచి లాభము.

ముత్తయ్యగారి ప్రఖ్యాతిచెందిన కాబూబు

తెల్లనియంగున 10 తులముల వెట్టె 1-కి రూ. 1-0-0.

ఇనాం! ఇనాం! ఇనాం!

కాశీలో మూడుదినములు

ఇందు: కాశీలో చేయవలసిన యాత్రలను

విశదముగా చెప్పబడుచున్నది.

విలాసము:— 1927

కే. ఎస్. ముత్తయ్య అందు కంపెనీ,

సిల్క్ హౌసు, కాశీ.

K. S. Muthiah & Co.,

Silk House, Benares City.

మీ కవనరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులు గురించి విషయము, తీర్పు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులంగ వంచలదీన చేయుట కోరాములుగా ముచ్చట్ల ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గుఱించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంకతింపందర్పముల భలమౌ జూరొందించవలసినది. ఏమి సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటగోను కోరి యిదిగో వానిని ఫోటోలములో సరఫరాచేయుటగోను గొప్ప పేరు మోగినవాడు.

మీరాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

హాల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తలపెట్టె నెం 55 కి. డి.

కె.డి.

మదరాసు

శ్రీ రామకృష్ణమఠ గోరూపపుడు ఈ వృత్తికేరకు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నాడు.

అమృత

గర్భాశయ నోగవిచారణ:— శ్రీలక్ష్మ గలగలు

ముకుకుల బహిష్టి కాదందుట, అకాలబహిష్టి, మైలబాని గాను, తక్కువగానుబోవుట, కుసుమరోగము, సంతాపహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీమర్మ వ్యాధులను వదుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రూ 3-0-0.

చిన్నది రూ. 1-10-0

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేవా ప్రణములు, నుఖసంకటములు, నిస్సత్తువు, కడుపుబాట మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రూ 3-0-0.

చిన్నది రూ 1-10-0.

అరగ

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

కేసరికుటీరం, అయ్యుర్యేద ఔషధశాల, పోలీసుకమిషనరు ఆఫీసు రోడ్డు, ఎళుంబూరు, మద్రాస్. 166

ద్రావి:— 3, బందరు వీధి, మద్రాసు

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపదములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నివృత్తజనన పరికింపుడు.

ప్రతి కత్తిరయినను లక్షలకొలది సీతాబు విక్రయంగా బడుచున్నది.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సిలోన్, మలయ, శ్రీ లంకా, ఫిజి, బెలంజీ, హావై, నూన్సు, ప్రతేకములవారు కూడ నీ సిద్ధాపదమును, తుపకాంగింపు చున్నారు.

మహాభారతము "ఒకేయొక లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మీ యింటు నున్న యెడల. మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొదలెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శిశువు, శిశువారిము, అతీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటిమండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, నాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపదము చేతనే నాశ్వరముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యులలో ననేకవిధములగునట్టియు నుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలికలనుండియు యావధములను తయారు చేయుచుందురు.

రిజిస్టరైన యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసామును ఉండును; మాది తిసికోనవలెను.

అమరావతియు, ప్రతిసీసాలో నూని యుండును. 260 మూలములు సీసా 4 అణా మాత్రమే.

6 సీసాల లోకసారి తెప్పించిగొని టసాల ఖర్చుతోచరి రూ 1-8-0
12. సీసా లోకసారి 4 అణా 2-12-0
25. సీసా లోకసారి 8 అణా 5-0-0

గమ సరోగములకు మానవ్య అయ్యుర్యేదీయ సిద్ధాపదములు దొరకును.

విలాసము:— శ్రీ సీతా గామవ వైద్యశాల, ముగసూరు